

پودمان ۱

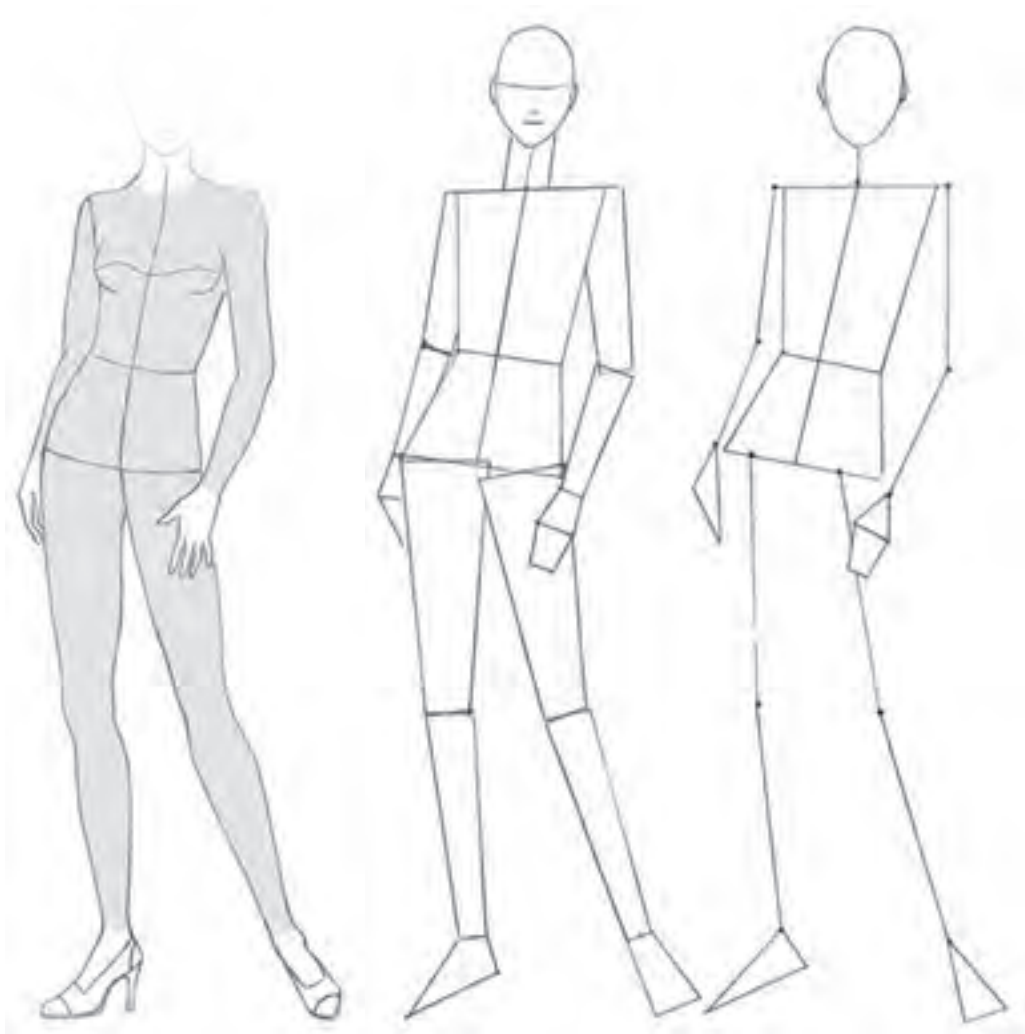
دستیاری طراحی لباس

آیا تاکنون به وظایف الگوساز پیراهن زنانه توجه کرده‌اید؟

- برای کسب مهارت پز و فیگور اندام چه نکات اصلی را در طراحی باید رعایت کرد؟
- خطوط اصلی به کار رفته در طراحی پیراهن کدام خطوط است؟
- در طراحی انواع پیراهن زنانه به چه شاخصه‌هایی باید توجه کرد؟
- قسمت‌های مختلف یک پیراهن زنانه مانند یقه و آستین چگونه طراحی می‌شود؟
- ترسیم فنی یک مدل پیراهن چه تأثیری بر طراحی آن می‌گذارد؟

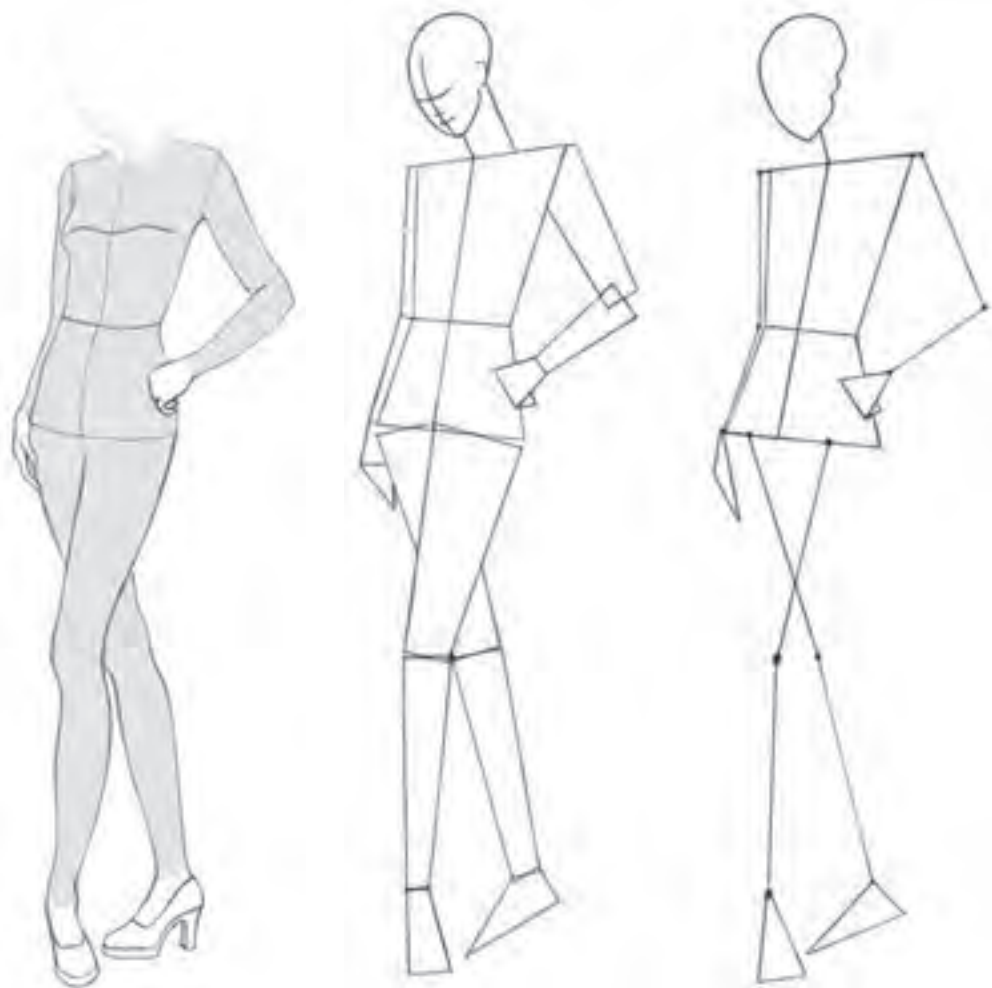
استاندارد عملکرد

طراحی پیراهن با استفاده از آناتومی اندام (مانکن)، رعایت نسبت‌های طولی و عرضی اندام نسبت به سر و شکل‌گیری خطوط لباس با توجه به نمایش حجم و حرکات

- نمایش تناسب اندام را با سطوح ساده هندسی فرا گرفته‌اید.
- تمرین فیگور و پزهای مختلف و ترسیم حرکات عضلانی اندام را با استفاده از مانکن‌های مختلف انجام دهید.

اکنون دانستید که با فراگرفتن چند فیگور ساده می‌توان با تغییرات حرکت دست‌ها و پاها، فیگورها و پزهای جدیدی را طراحی کرد. فیگوهای قابل استفاده در طراحی لباس، فیگوهایی است که به صورت ایستاده‌اند و حرکتهای ساده و چرخش‌های مناسب نمایش لباس را شامل می‌شوند. تعادل و زیبایی حرکات فیگور که مناسب با طراحی پیراهن باشد را مورد توجه قرار دهید.

چهره و موی این فیگور را مجدداً و با اندازه‌ای متفاوت طراحی کنید.

فعالیت
عملی

ترسیم دکمه خور یک ردیف

- در طراحی دکمه خور یک ردیف باید به این نکات توجه کرد:
- دکمه و جادکمه روی خط مرکزی جلو قرار می گیرد.
 - لبه دکمه خور لباس در دو طرف خط مرکزی جلو به یک فاصله قرار می گیرد.
 - فاصله بین دکمه ها به طور مساوی تعیین می شود.

ترسیم دکمه خور دو ردیف

- در طراحی دکمه خور دو ردیف باید به این نکات توجه کرد:
- دو ردیف دکمه با فاصله مساوی از خط مرکزی جلو قرار می گیرند.
 - لبه دکمه خور لباس در هر دو طرف نیز با فاصله مساوی از خط مرکزی جلو قرار دارد.
 - پهن ترین دکمه خور دو ردیف بر روی ساسون زیر سینه قرار می گیرد.

دکمه خور یک و دو ردیف را بر روی مانکن سه رخ طراحی کنید.

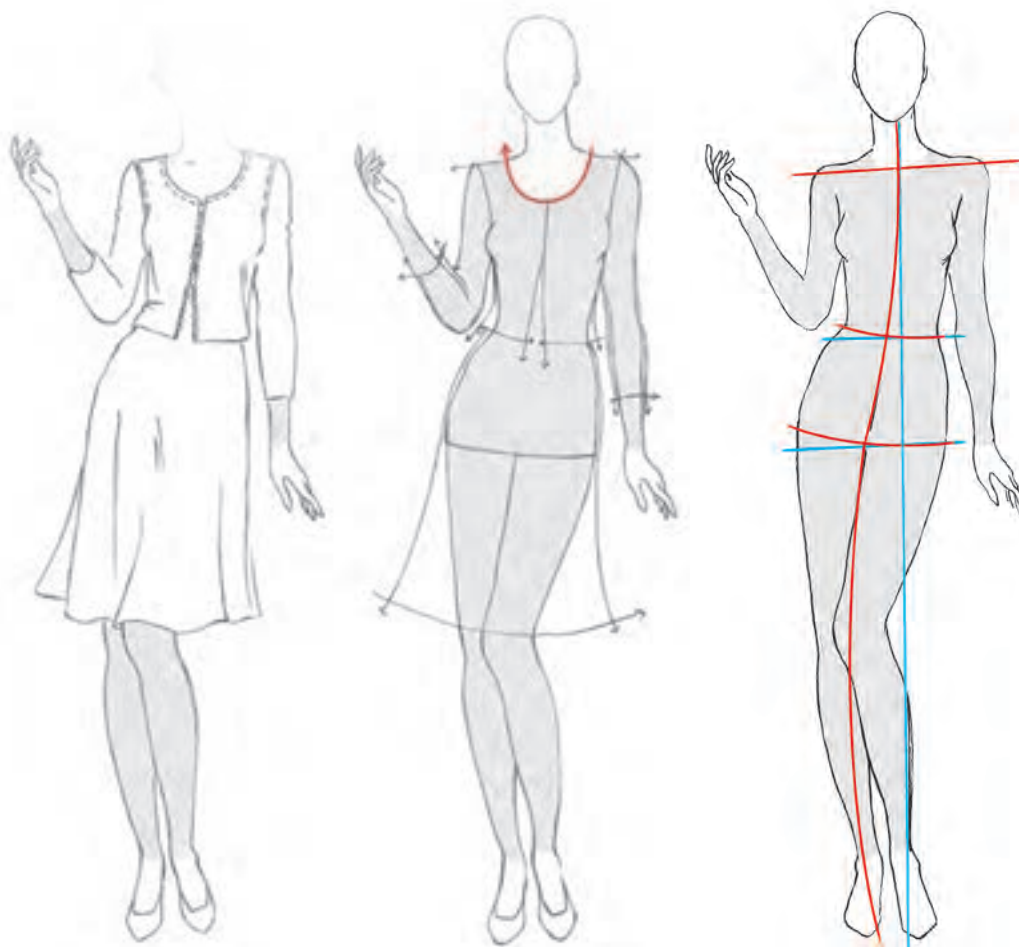
فعالیت
عملی

یقه یکی از اجزای مهم لباس است که سبب زیباتر و رسمی تر شدن آن می شود. انتخاب نوع و حالت یقه بستگی به نوع کاربرد لباس در موقعیت های متفاوت دارد.
 - یقه های ساده خطی، یقه های ایستاده و نیز یقه های برگرددار از انواع مختلف یقه می باشد. در انتخاب یقه باید به نوع صورت نیز توجه گردد.

یقه های ساده خطی

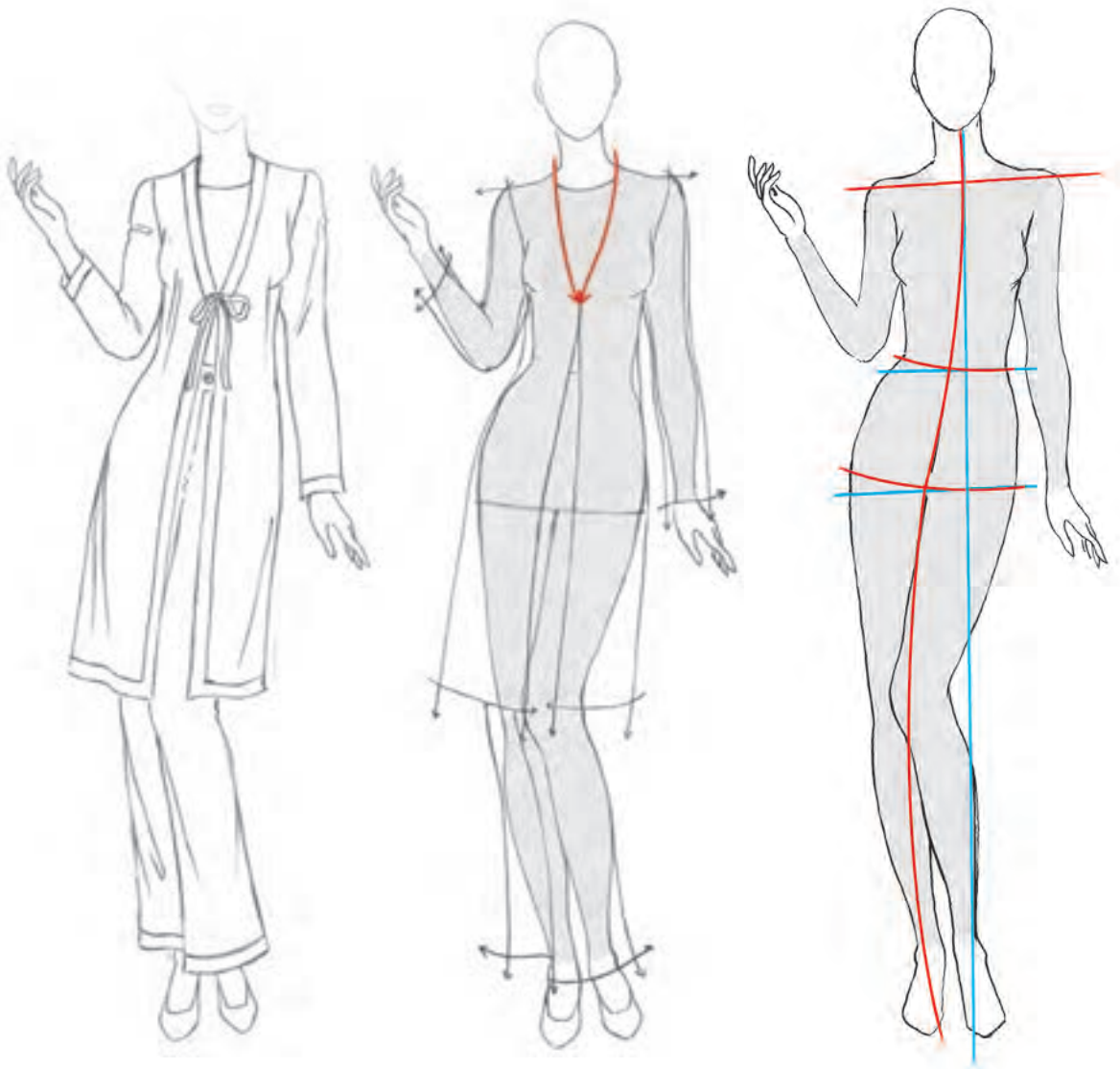
یقه گرد: این مدل یقه بر اساس خط حلقه گردن طراحی می شود. اندازه فاصله ای که خط منحنی یقه از گردن و خط مرکزی را می گیرد متغیر است. این تغییرات باعث تنوع در طرح و سبب به وجود آمدن انواع مدل ها می شود.

❖ یقه گرد را در نمای سه رخ طراحی کرده و تفاوت آن را با تمام رخ بررسی کنید.
 ❖ انواع یقه گرد را طراحی کنید.

یقه هفت: این یقه با دو خط مایل و به شکل ۷ طراحی می‌شود و با فاصله گرفتن از خط گردن، طراحی و اجرا می‌شود. بازی یقه و بلندی آن می‌تواند متفاوت باشد.

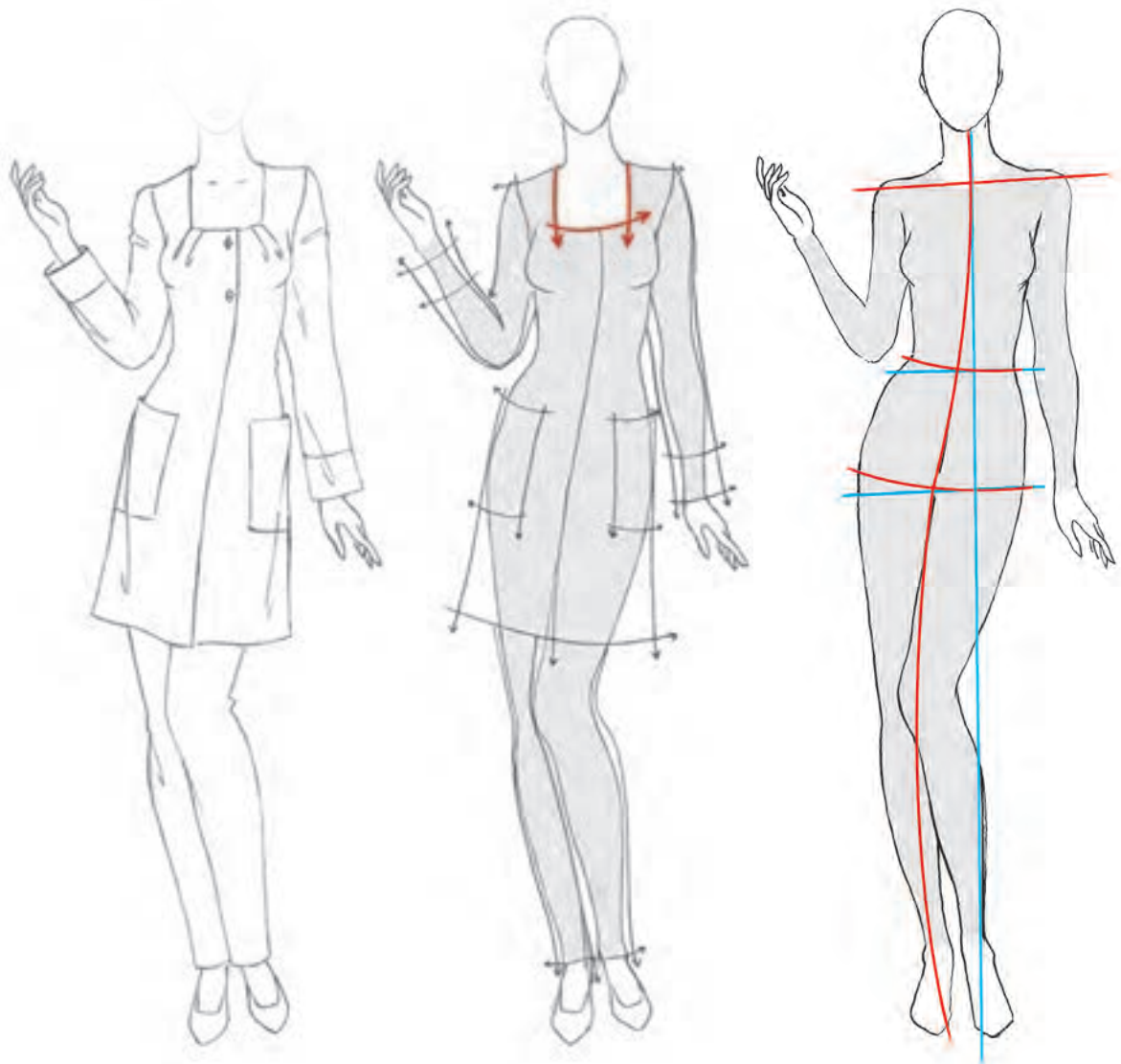

- فرم‌های مختلف یقه هفت را به صورت بلند، کوتاه، باز و بسته طراحی کنید.
- به نظر شما یقه هفت چه تأثیری بر روی چهره دارد؟
- این یقه چه تأثیری بر روی اندام می‌گذارد؟

فعالیت
عملی

یقه چهارگوش: فرم این یقه به شکل چهارگوشه است و با نام یقه خشتی نیز شناخته می‌شود. اندازه بازی یقه در قسمت مرکز جلو و سرشانه بستگی به مدل دارد.

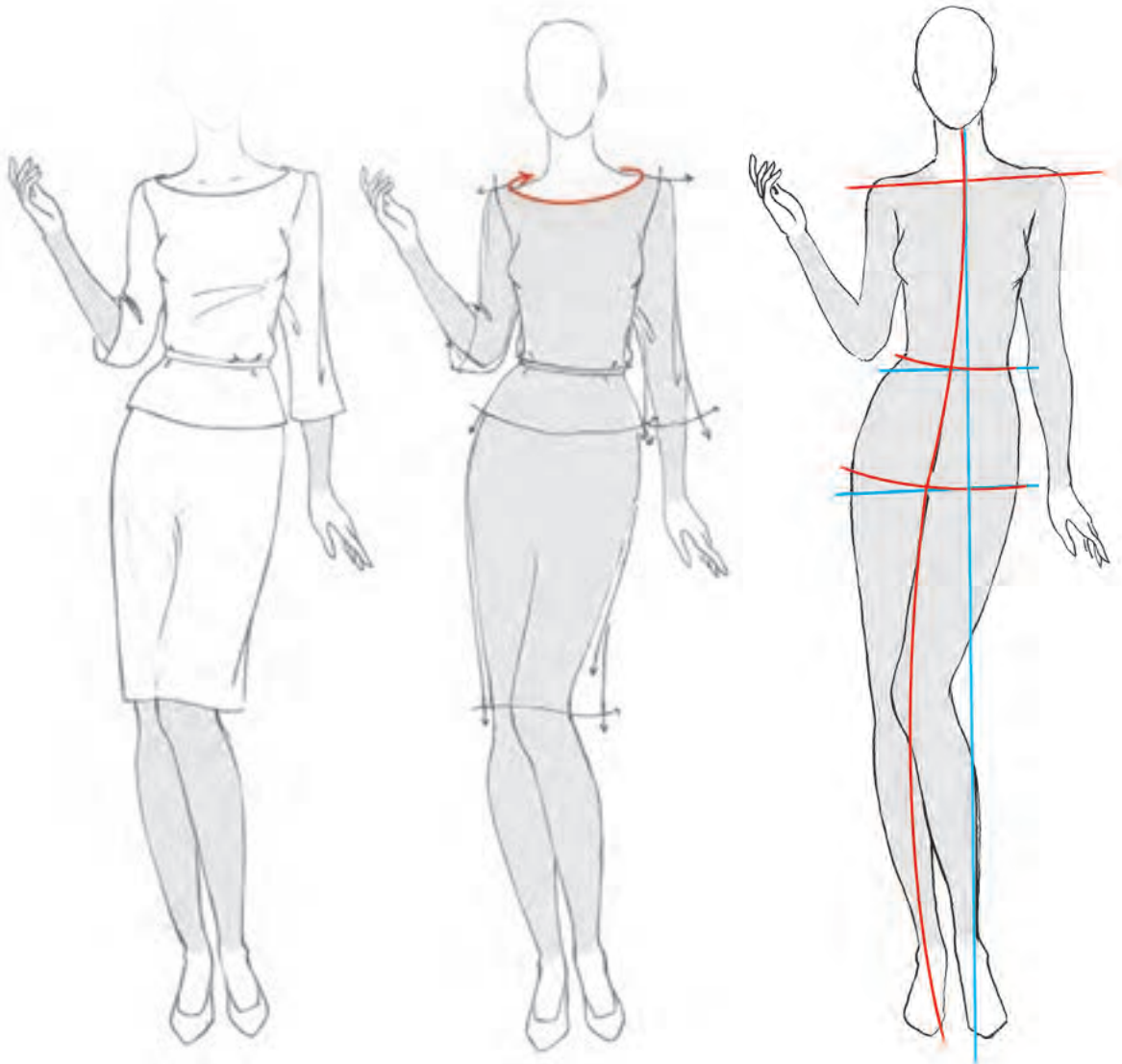

این مدل یقه را بر روی پیراهن جلو بسته طراحی کنید. ■
به نظر شما کاربرد این یقه در چه لباس‌هایی بیشتر است؟ ■

فعالیت
عملی

یقه قایقی: این یقه تقریباً حالت افقی دارد و دو طرف یقه در روی شانه، از گردن فاصله بیشتری می گیرد. بعضی از یقه های قایقی سرشانه نداشته و در انتهای شانه در قسمت کاپ آستین به هم وصل می شوند.

❏ به نظر شما این یقه ها در چه لباس هایی کاربرد دارد؟
❏ تأثیر یقه قایقی در فرم صورت فرد چگونه است؟

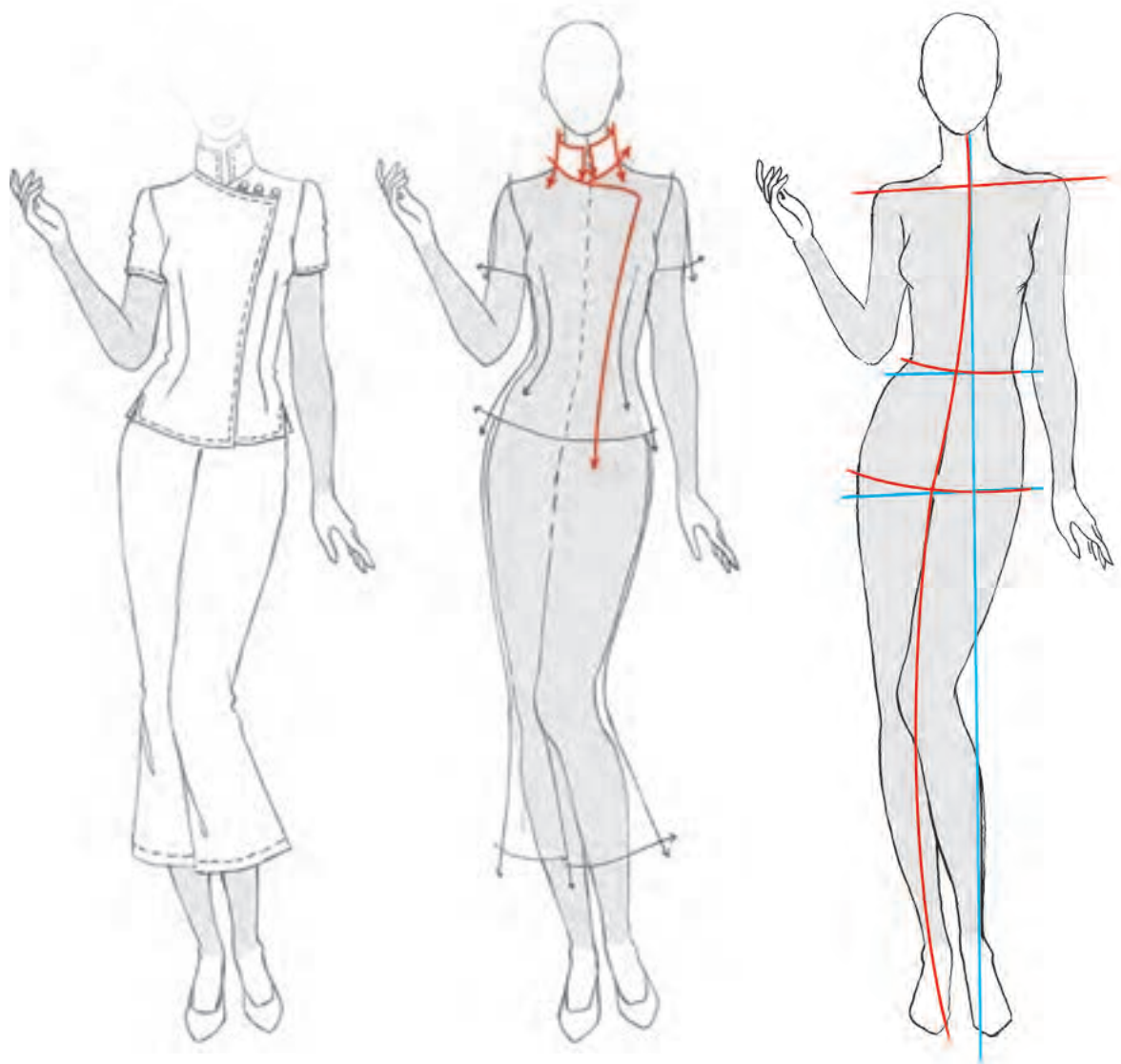
فعالیت
عملی

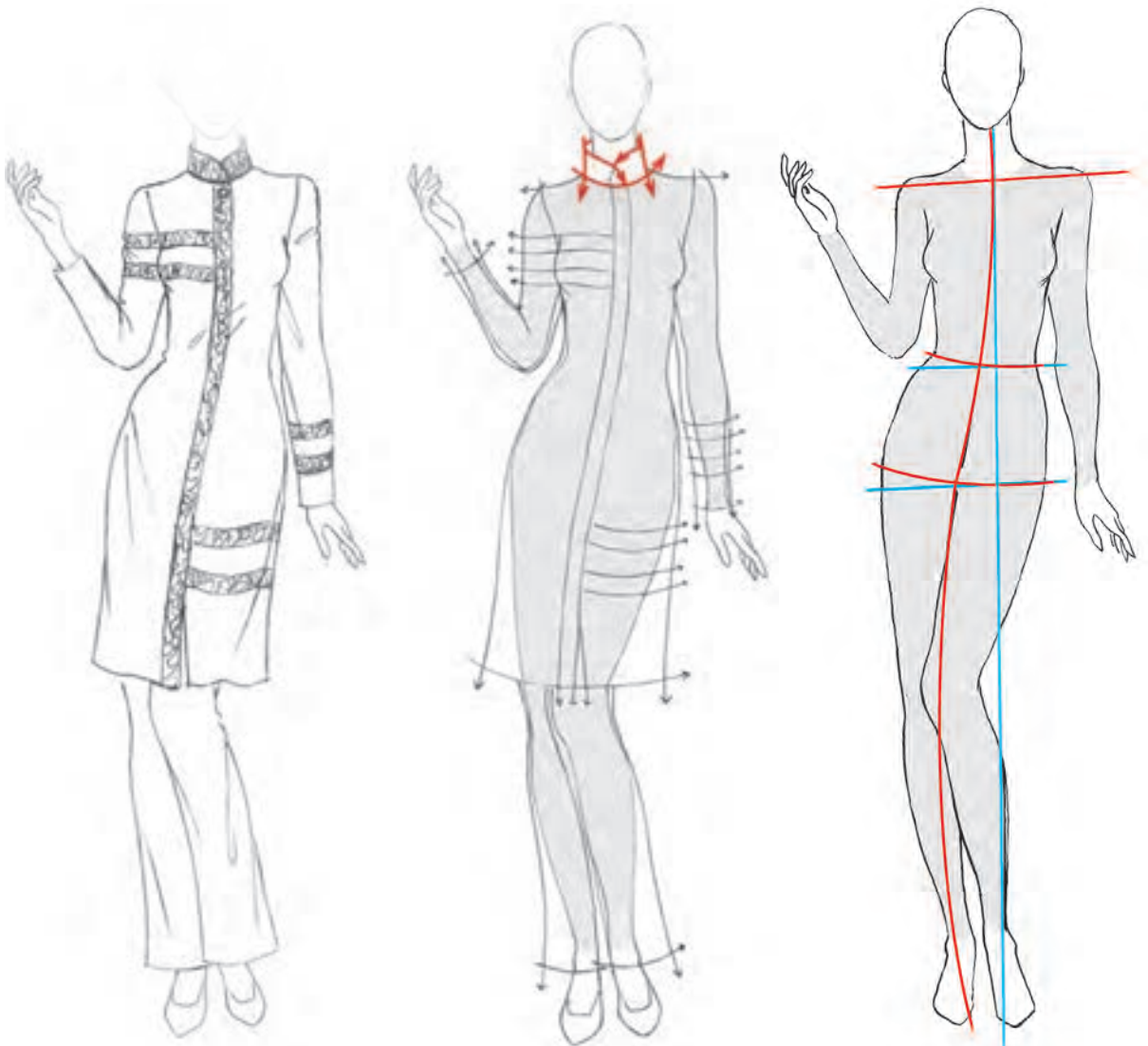
یقه‌های ایستاده

یقه‌هایی که به صورت ایستاده دور گردن قرار می‌گیرند را یقه‌های ایستاده گویند. این نوع یقه‌ها در پهنای متفاوت کوتاه یا بلند استفاده می‌شود و شامل یقه چینی، یقه ایرانی و یقه فرنج می‌باشند.

یقه چینی: لبه‌های جلوی یقه مقابل یکدیگر قرار می‌گیرند و همراه این یقه برای بستن جلوی لباس از دکمه و بندینک استفاده می‌شود. همان‌طور که از نام آن پیداست، این یقه جزئی از لباس ملی مردم کشور چین است.

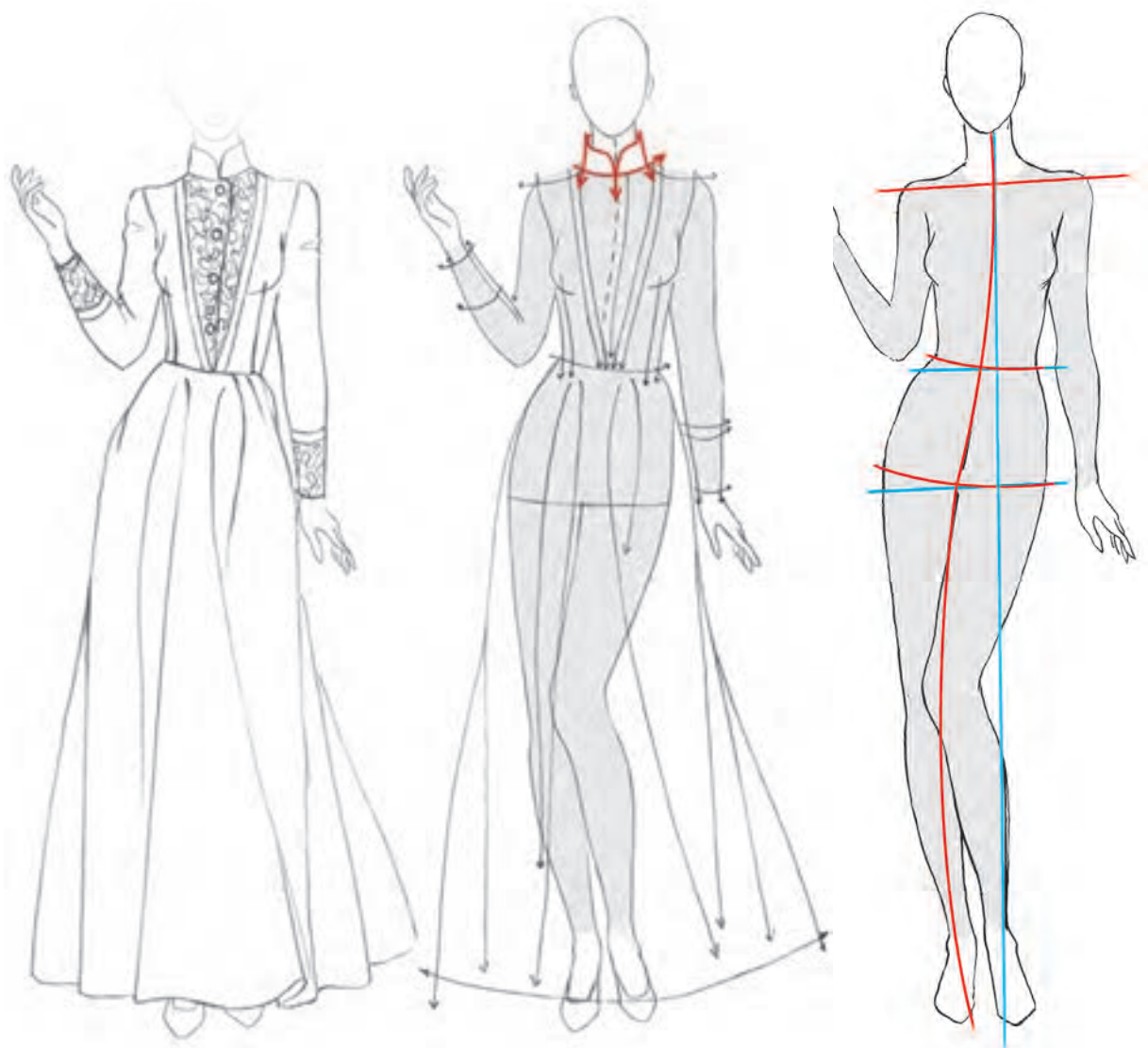
یقه ایرانی: تفاوت این مدل با یقه چینی در میزان فاصله میان دو لبه یقه از یکدیگر می باشد. در این نوع یقه دو قسمت جلویی روی هم قرار می گیرد و با دکمه بسته می شود.

- این نوع یقه را در چه پوشاکی دیده اید؟
- چه مدل هایی از این یقه را می توان طراحی کرد؟
- آیا نام دیگری برای این مدل می شناسید؟

فعالیت عملی

یقه فرنجی: لبه‌های جلویی این یقه به صورت منحنی است و بدون فاصله روبه‌روی هم قرار می‌گیرد.

این یقه را با استفاده از مانکن سه‌رخ طراحی کنید.

فعالیت
عملی

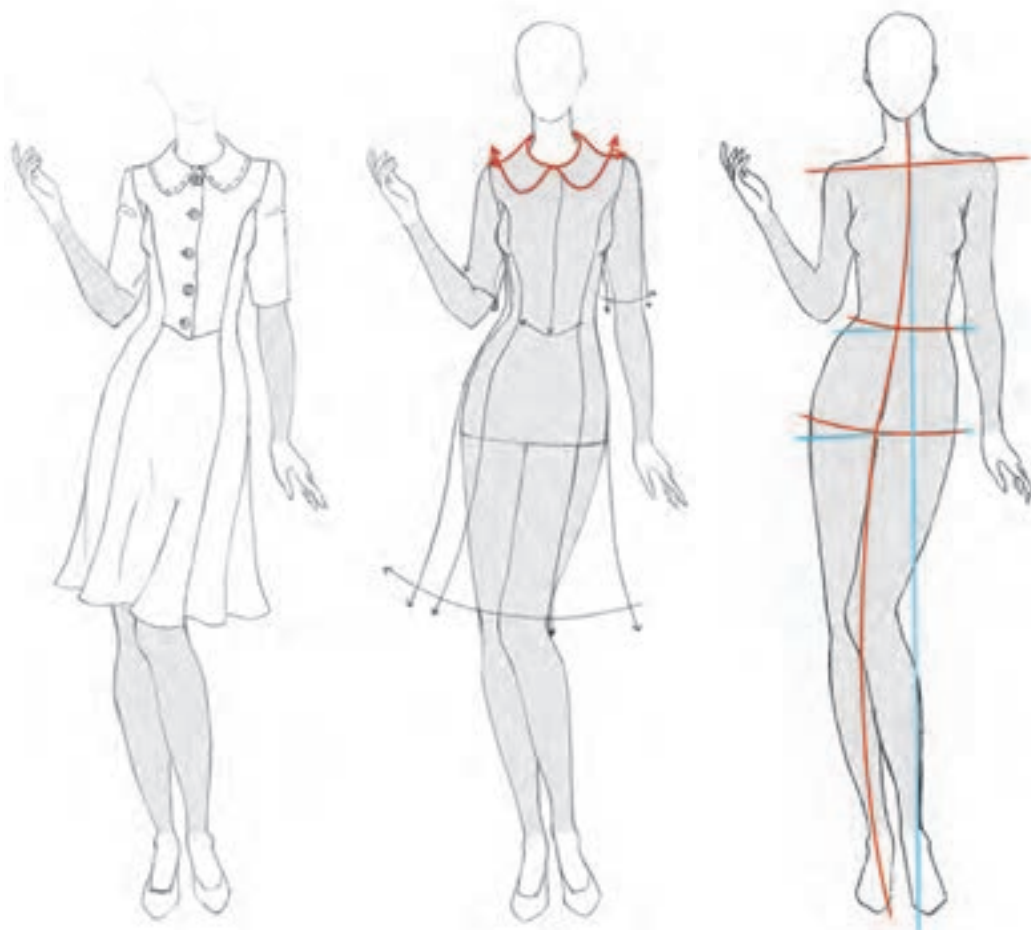
یقه‌های برگردان

یقه‌های برگردان از دو قسمت روی یقه و پایه یقه تشکیل شده است. بخشی از یقه، دور گردن را دربر گرفته و بخشی دیگر از آن روی تنه لباس برمی‌گردد. دو نوع یقه برگردان وجود دارد. گروهی بر پایه یقه گرد هستند (پایه دار و بدون پایه) و گروهی دیگر یقه‌هایی که بر اساس یقه هفت طراحی می‌شوند (پایه دار و بدون پایه).

یقه‌های برگردان با پایه یقه گرد: این مدل از یقه‌ها به سه گروه اصلی تقسیم می‌شوند و عبارت‌اند از یقه ب، ب، خرگوشی، شومیز مردانه.

یقه ب: این نوع یقه در دو مدل پایه دار و بدون پایه طراحی می‌شود و دارای دو برگرد منحنی است که روبه‌روی هم قرار می‌گیرد.

یقه ب پایه دار: این مدل یقه در قسمت گردن دارای پایه است.

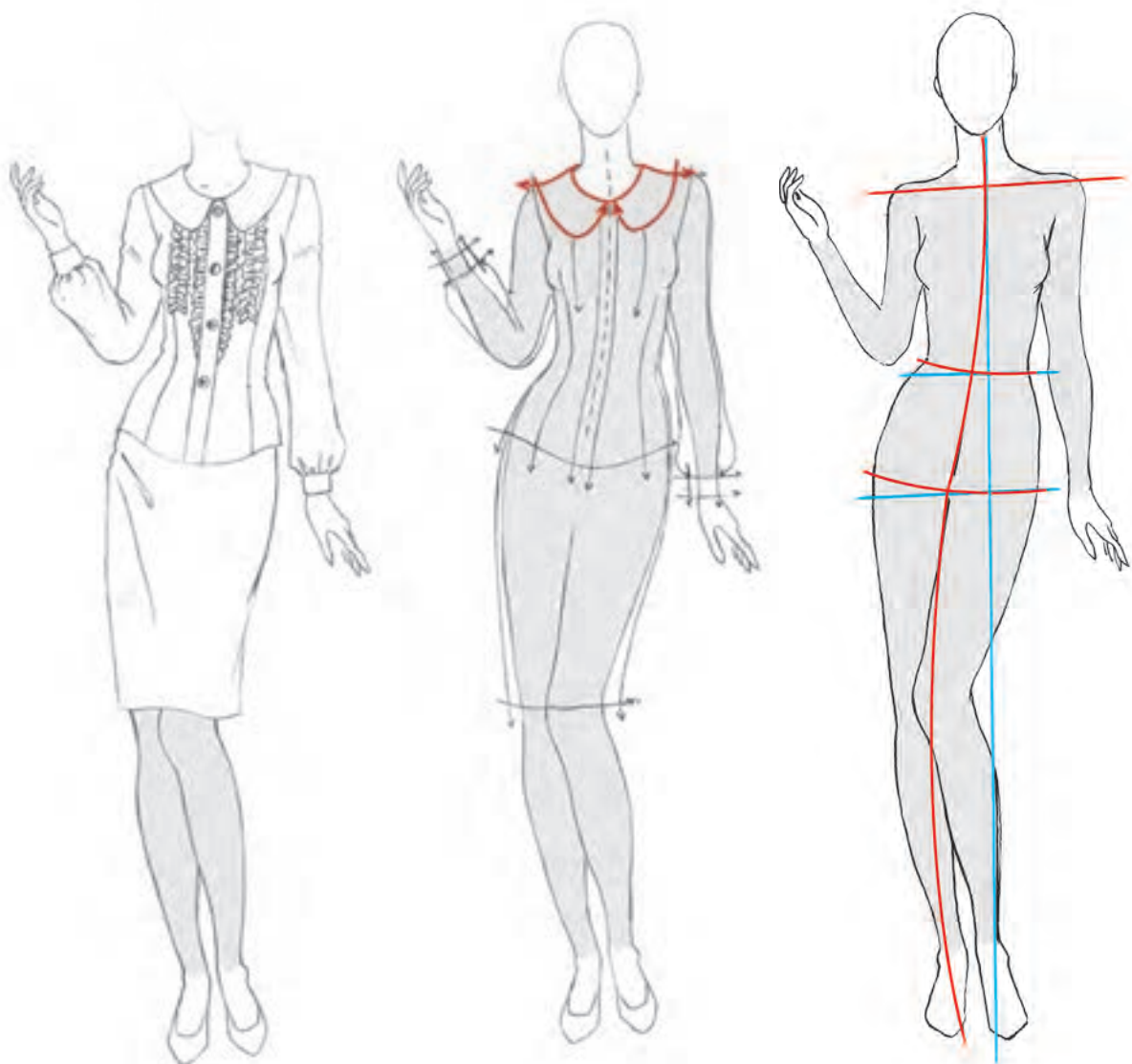

این نوع یقه را با گوشه‌های تیز طراحی کنید.

فعالیت
عملی

یقه ب ب بدون پایه: پهنای برگردان این مدل یقه روی شانه گسترده می شود و گوشه های یقه منحنی طراحی می گردد. پهنای این یقه در قسمت پشت، شانه و جلو به یک اندازه است.

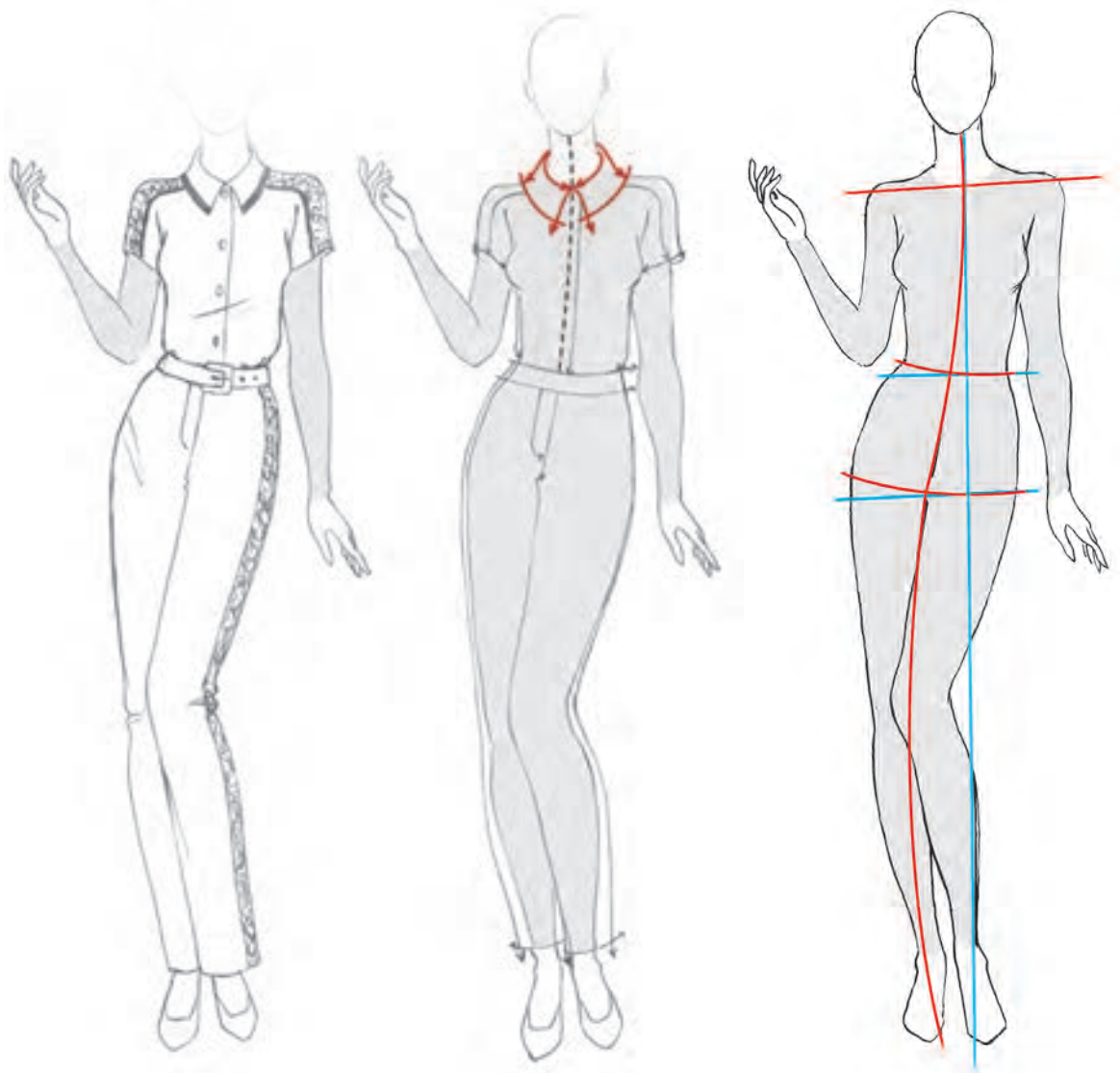

- ❏ تفاوت در طراحی یقه ب ب پایه دار و بدون پایه را بررسی کنید.
- ❏ آیا می توان طراحی لبه این یقه را به صورتی دیگر طراحی کرد؟
- ❏ این یقه را با پهنای متفاوت طراحی کنید.

فعالیت
عملی

یقه شکاری: پایه یقه بالاتر از خط گردن قرار می گیرد و لبه بیرونی برگردان روی شانه گسترده نمی شود.

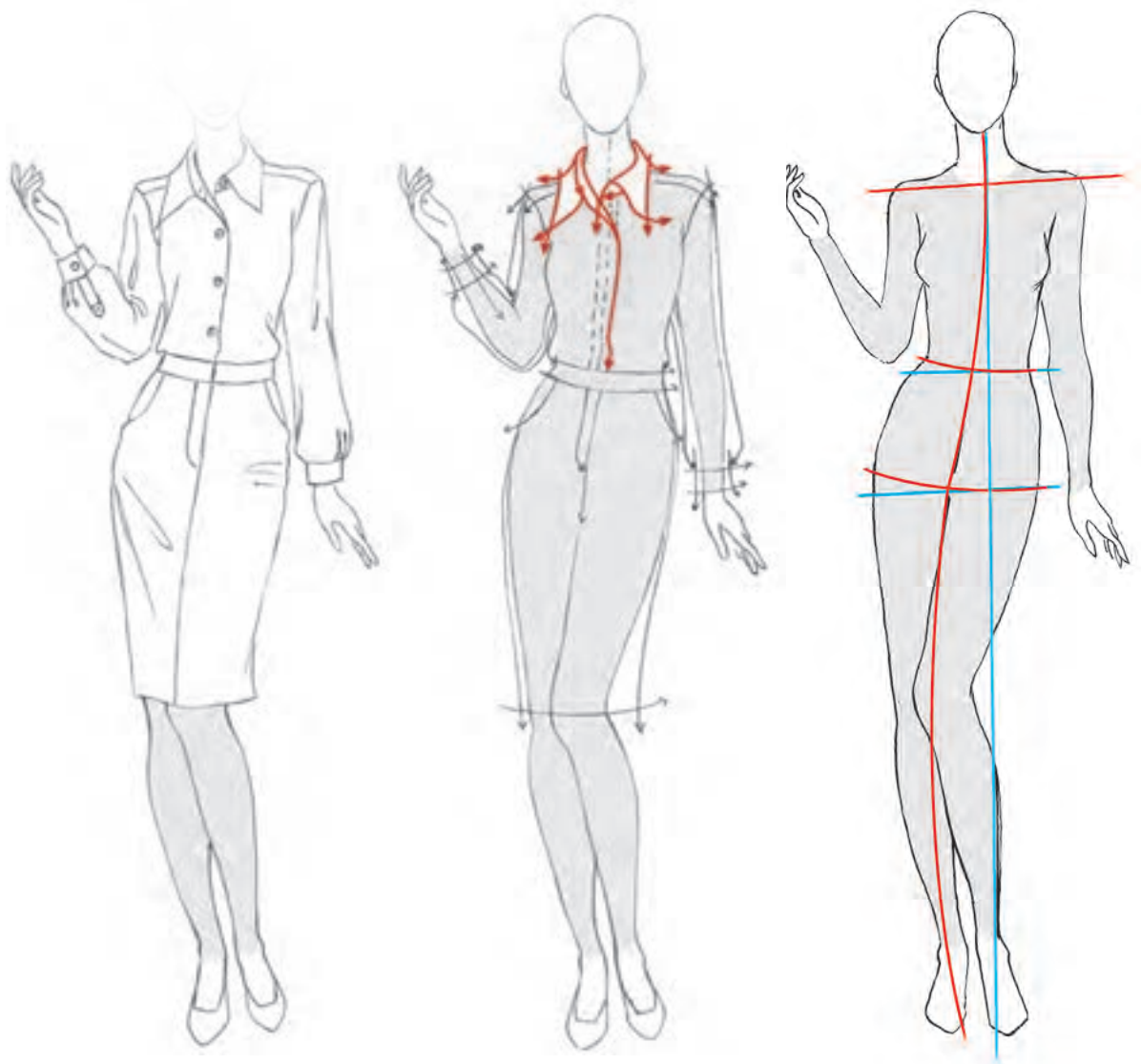

این یقه را با استفاده از مانکن سه رخ طراحی کنید.
به نظر شما از این مدل یقه در چه لباس هایی استفاده می شود؟

فعالیت
عملی

یقه شومیز به مردانه: مهم ترین یقه در انواع یقه های پایه دار گرد می باشد. در این مدل، یقه به پایه ای جدا متصل می شود و روی پایه برمی گردد.

این فرم یقه را با دکمه بسته نشده طراحی کنید.
به نظر شما آیا می توان قسمت جلوی برگردان این یقه را به صورت های دیگری طراحی کرد؟

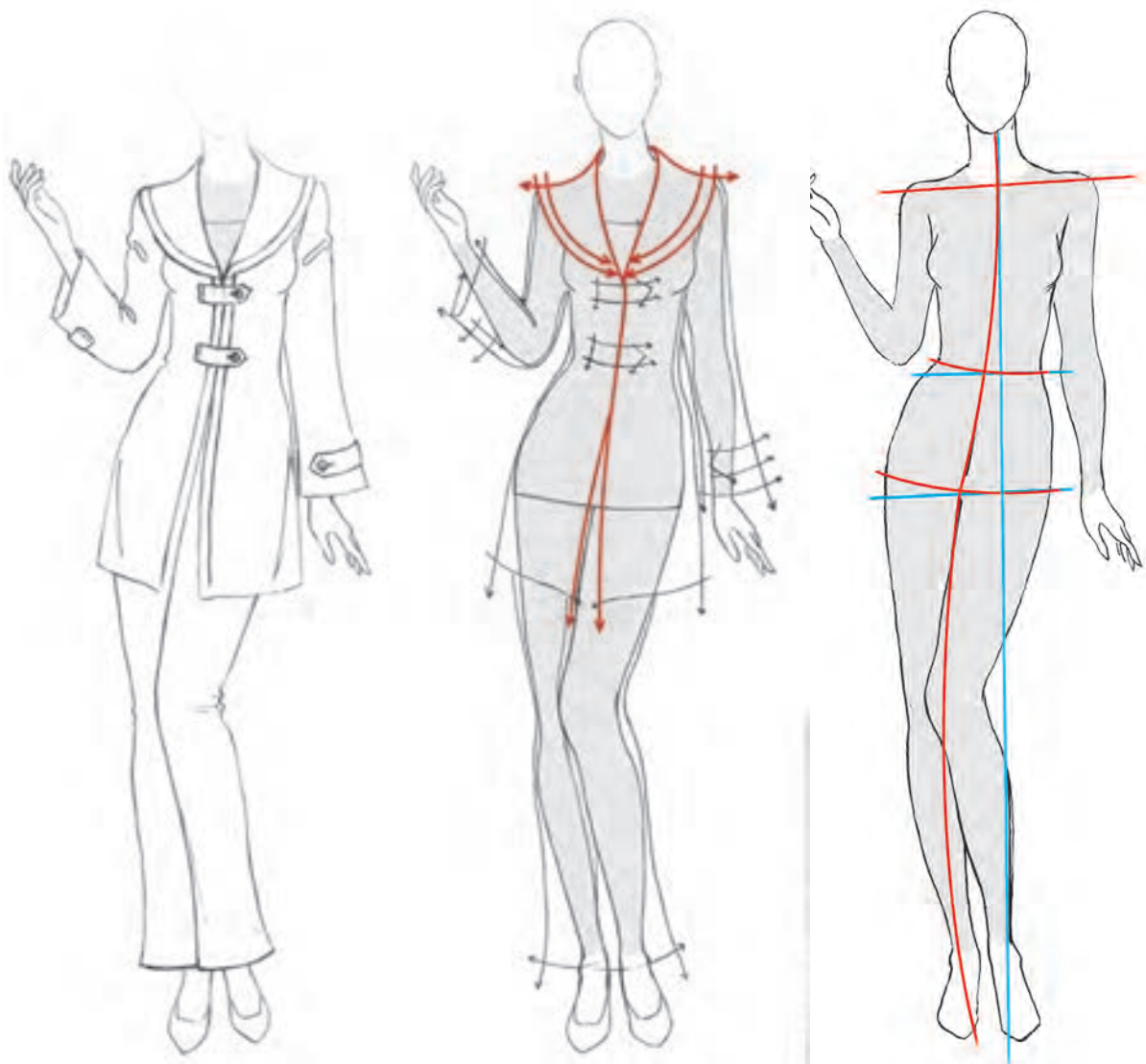
فعالیت
عملی

یقه‌های برگردان با پایه یقه هفت

شامل چهار گروه اصلی می‌باشد: یقه شال - یقه آرشال - یقه آمریکایی و یقه انگلیسی

یقه شال: پهنای این یقه سرشانه‌ها را پوشش می‌دهد و دارای پایه کوتاه است. میزان بلندی آن اغلب تا خط سینه و گاهی تا پایین تر ادامه می‌یابد.

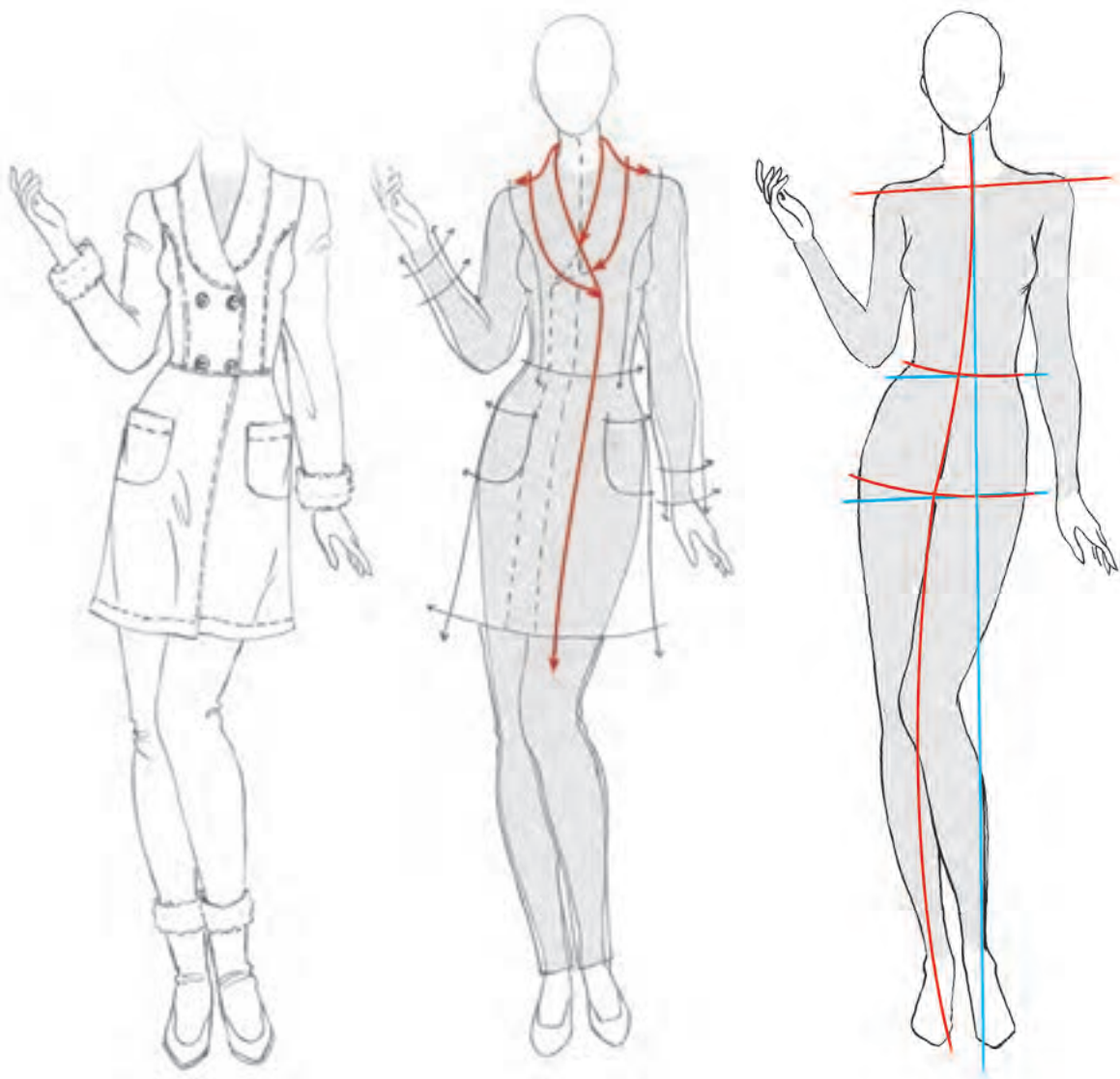

❏ به نظر شما می‌توان لبه بیرونی این یقه را به صورتی دیگر طراحی کرد؟
❏ این یقه را با بلندی پایین‌تر از خط سینه طراحی کنید.

فعالیت
عملی

یقه آرشال: په‌نای یقه و مقدار باز بودن هفت آن متغیر طراحی می‌شود و در کت و پیراهن کاربرد دارد. گاهی نیز لبه خارجی این یقه را به صورت‌های دیگری می‌توان طراحی کرد که در این صورت به آن یقه آرشال طرح‌دار می‌گویند.

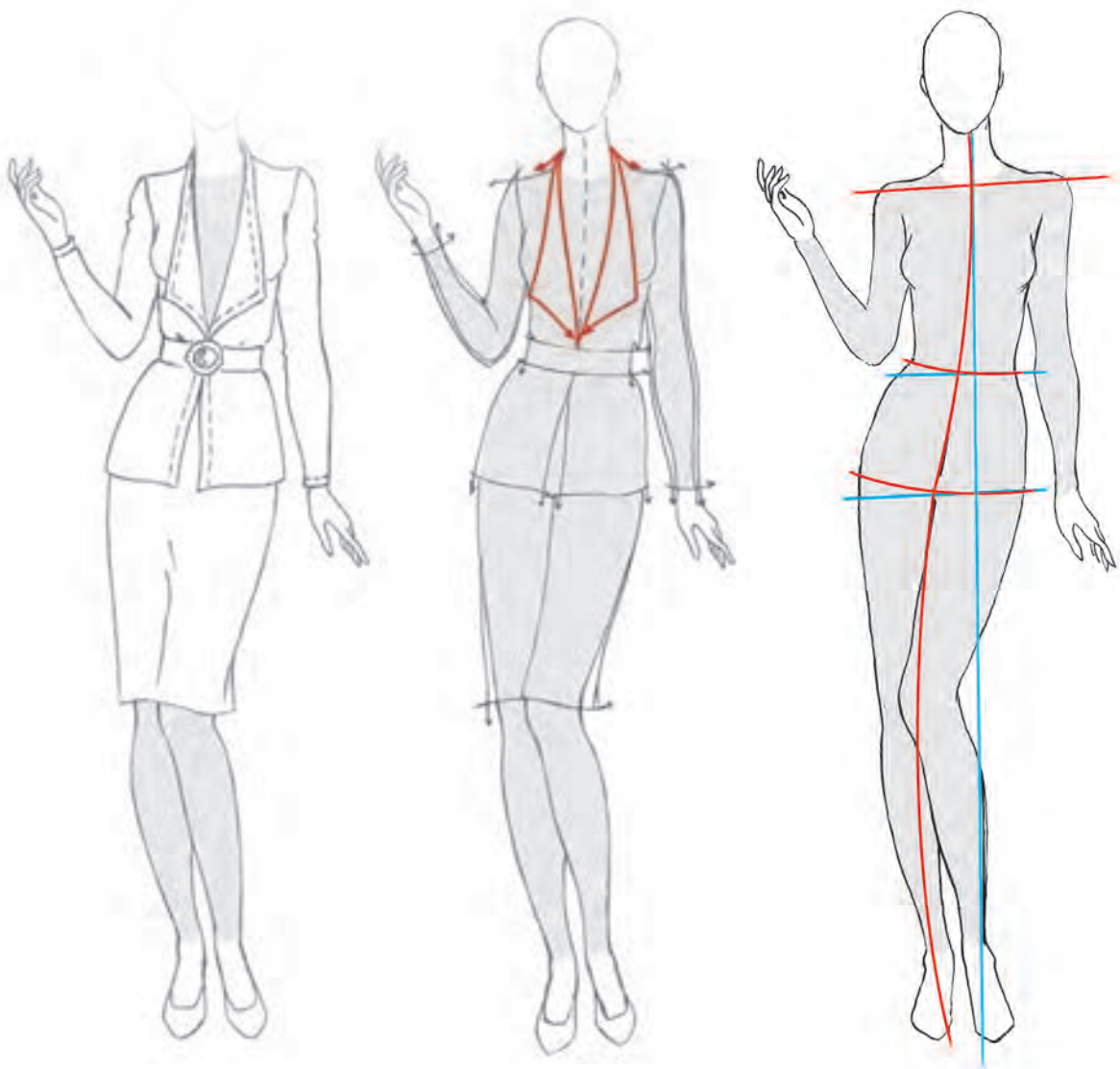

این یقه را با دکمه‌خور یک‌ردیفه طراحی کنید. ■
 مکان دکمه‌ها را با توجه به مدل انتخاب کنید. ■

فعالیت
 عملی

یقه آمریکایی: یقه دارای برگردی است که قسمت بالای آن باریک و قسمت پایین آن پهن است.

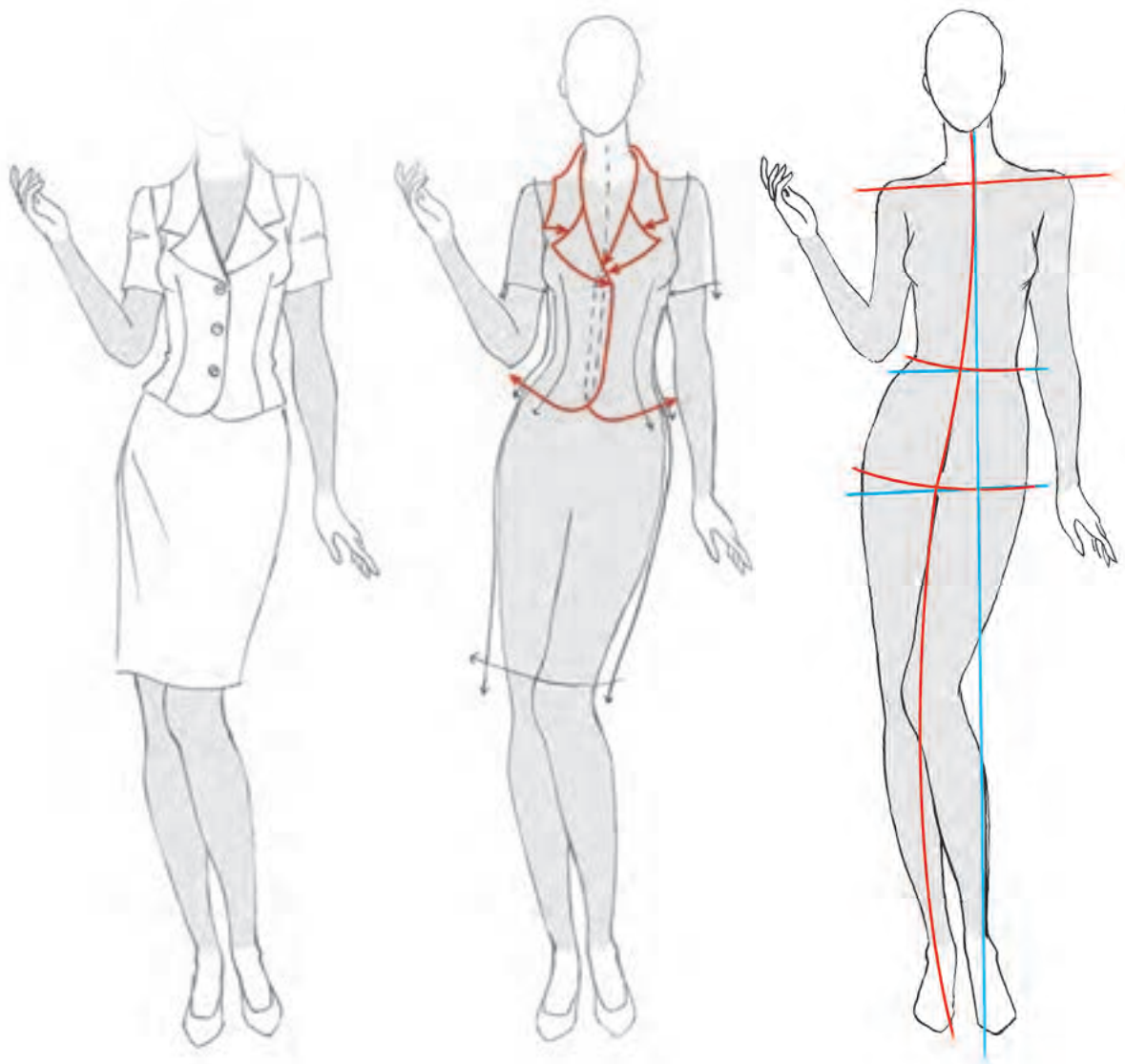

فرم‌های مختلفی از این یقه طراحی کنید.
تأثیر هر کدام از فرم‌ها را بر روی چهره بررسی کنید.

فعالیت
عملی

یقه انگلیسی: یقه انگلیسی در خانواده یقه‌های پایه‌دار، مهم‌ترین و متنوع‌ترین یقه است. این یقه از دو قطعه برگردان تشکیل می‌شود. دو برگردان یقه در یک خط به هم وصل شده و در نتیجه شکافی ایجاد می‌شود که دال یقه نام دارد. بیشترین تغییرات در این مدل بر روی طول قد آن و فرم دو برگردان یقه اعمال می‌شود.

- ❑ به نظر شما تغییر مدل یقه انگلیسی چه تأثیری بر روی صورت و یا اندام فرد دارد؟
- ❑ کاربرد این یقه در چه لباس‌هایی است؟
- ❑ یقه انگلیسی را به شکل‌های دیگر و در پهنای متفاوت طراحی کنید.

فعالیت
عملی

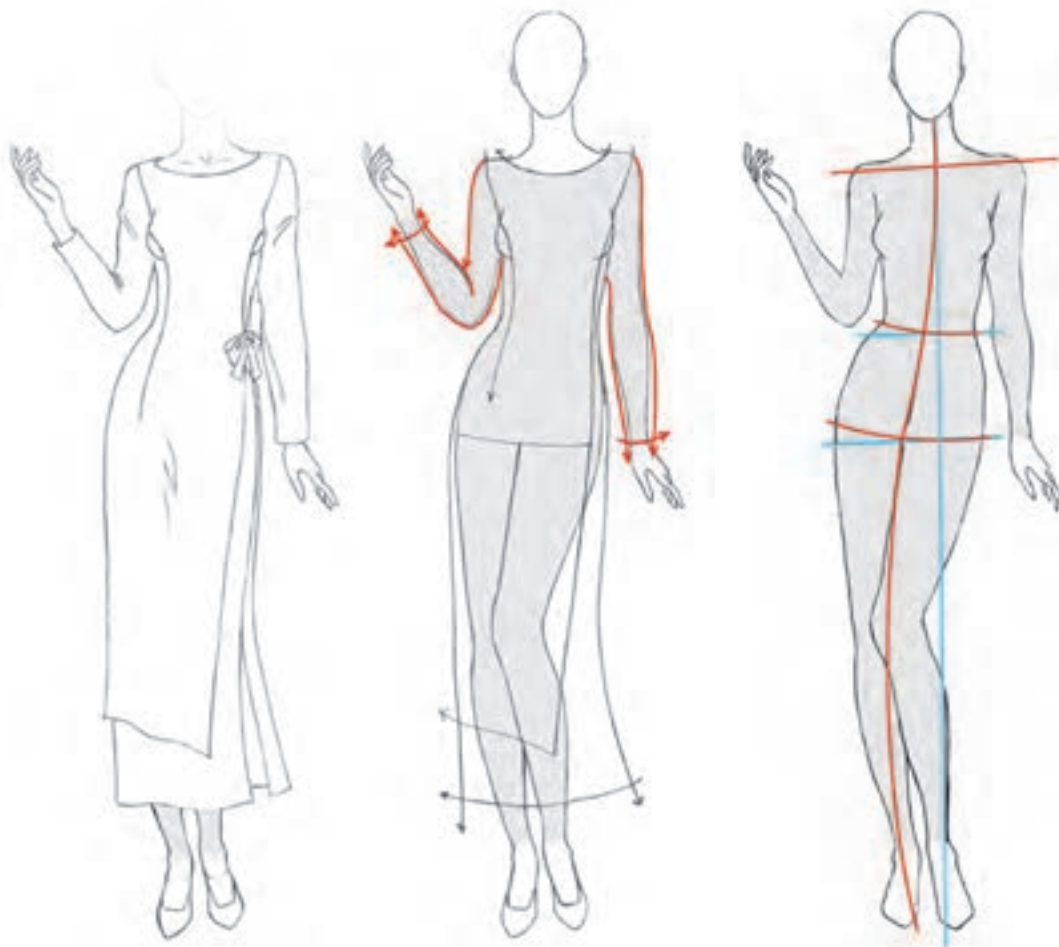

آستین‌ها

آستین‌ها را بر اساس نحوه اتصالشان به بالاتنه به دو دسته جدا و سرخود تقسیم می‌کنند.

آستین جدا

محل درز آستین جدا، بالای شانه است. درست در محل اتصال بازو و شانه، آستین از بالاتنه جدا می‌شود و شامل تقسیم‌بندی زیر می‌شود:
آستین تنگ: این آستین، از محل درز شانه تا پایین به صورت یک‌سره تنگ می‌شود. استفاده از پارچه‌های کشی، فرم بهتری از این آستین را نمایش می‌دهد.

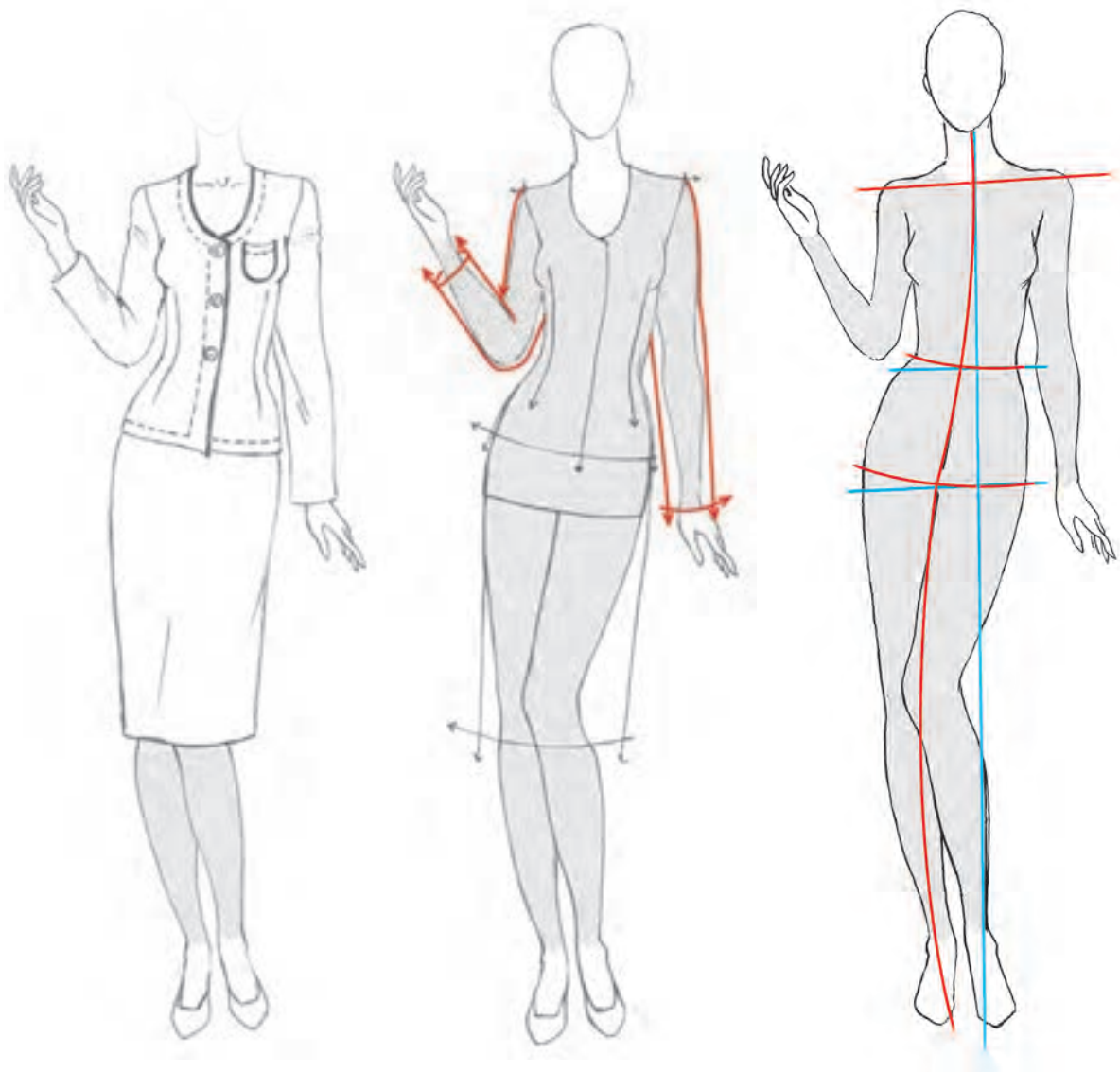

بر روی مانکن سه‌رخ این آستین را طراحی کنید.

فعالیت
عملی

آستین ساده: از انواع آستین‌های جداست که به صورت لوله‌ای شکل بازوها را می‌پوشاند. در ناحیه کاپ (بالای آستین) این مدل ساده و بدون چین خوردگی است.

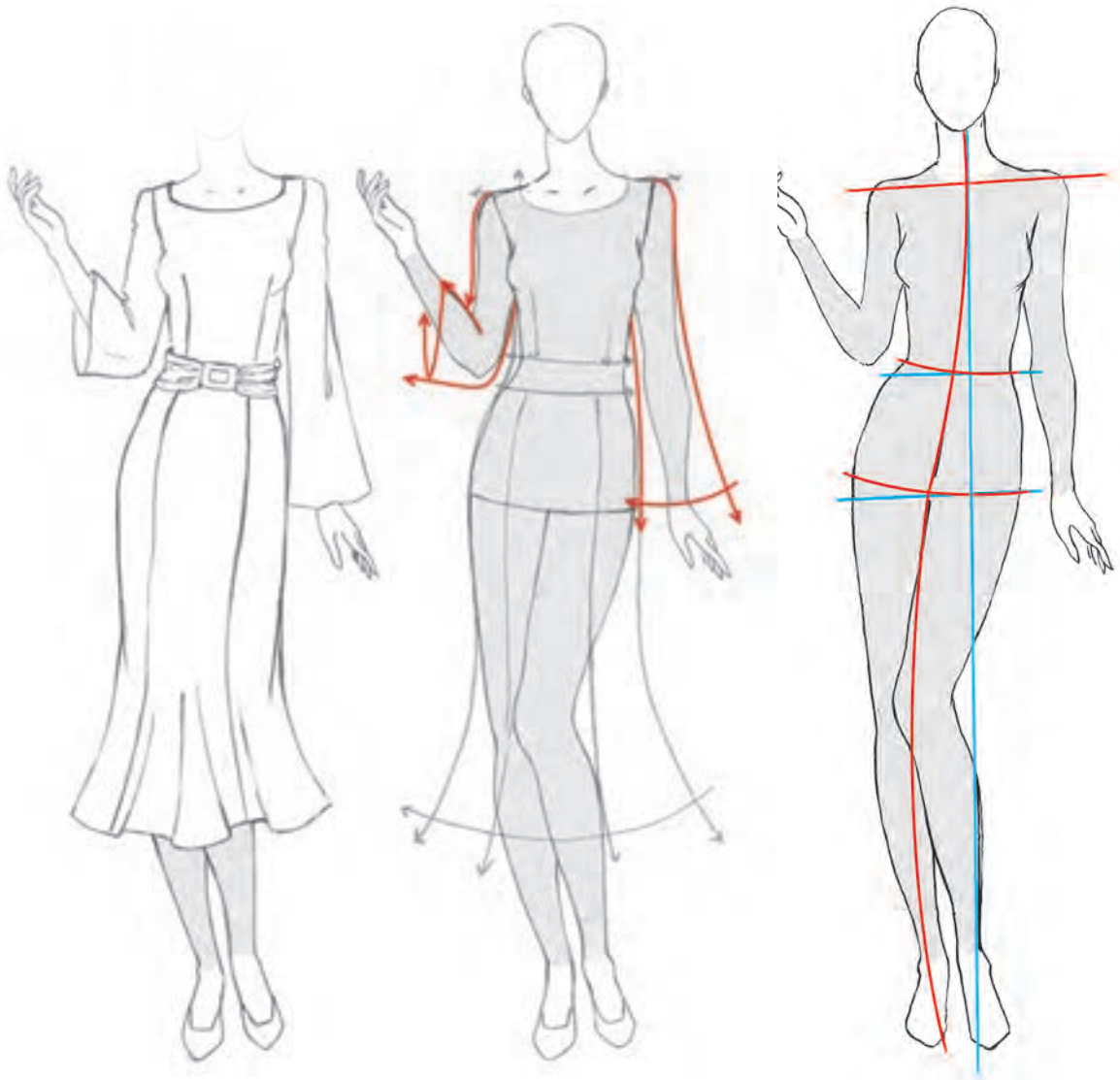

این مدل آستین را در قدهای متفاوت طراحی کنید.

فعالیت
عملی

آستین کلوش: آستین کلوش از محل درز شانه به سمت مچ، به تدریج گشاد می‌شود. این گشادی در محل لبه آستین متغیر بوده و سبب ایجاد تنوع در مدل آن می‌شود.

- به نظر شما طول قد آستین چه تأثیری بر روی اندام می‌گذارد؟
- انواع آستین‌های کلوش را در گشادی و طول‌های متفاوت بررسی کنید.

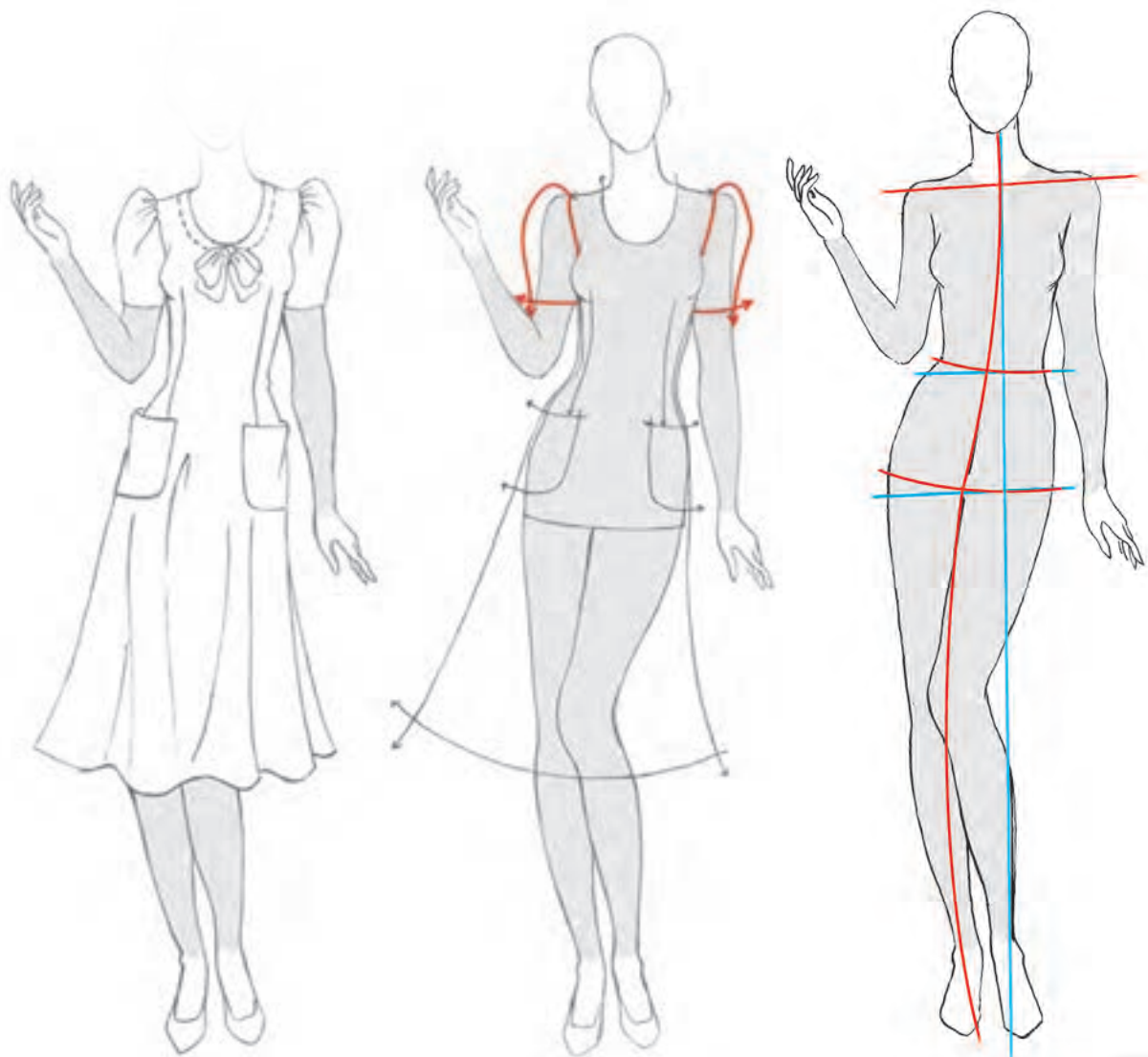
فعالیت
عملی

آستین‌های پفی

این نوع آستین با توجه به محل چین خوردگی انواع مختلفی دارد. و در انواع کوتاه و بلند طراحی می‌شود. در سه مدل چین در کاپ، چین در مچ و چین در کاپ و مچ اجرا می‌شوند.

آستین پفی (چین در کاپ): گشادی بالای آستین در بالا زیاد بوده و به وسیله چین‌های ریز و مرتبی جمع شده و به حلقه آستین بالاتنه وصل می‌شود.

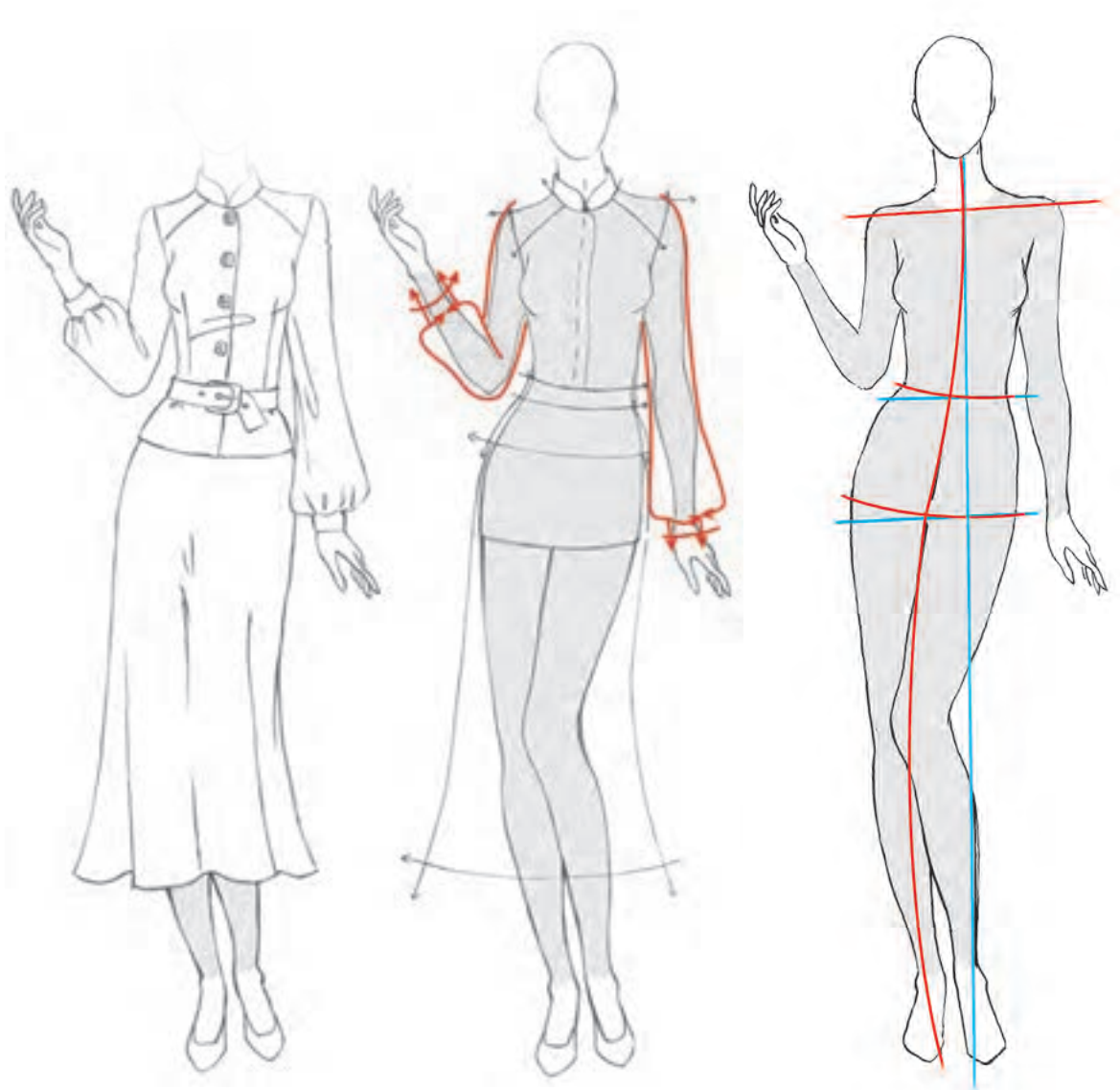

آستین بلند این فرم را طراحی کنید.

فعالیت
عملی

آستین پفی (چین در مچ): این آستین در بالا ساده و بدون چین بوده و گشادی لبه آستین با چین جمع می‌شود و معمولاً با مچی همراه است.

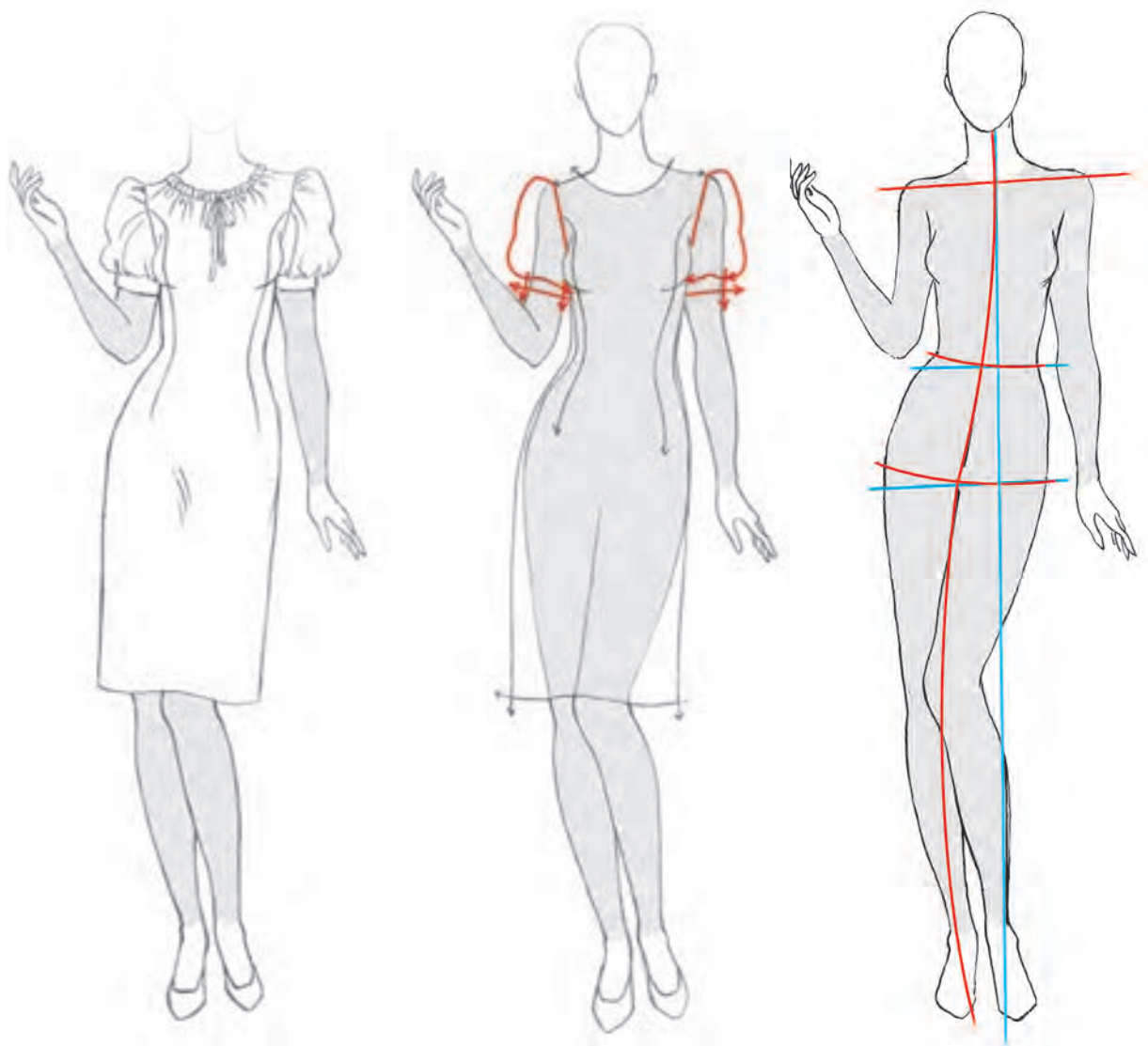

تأثیر این مدل آستین را بر روی اندام بررسی کنید. ■
مدل کوتاه این آستین را طراحی کنید. ■

فعالیت
عملی

آستین پفی (چین در کاپ و چین در میچ): این مدل هم در لبه و هم در کاپ آستین چین دارد.

آستین بلند این فرم را طراحی کنید.

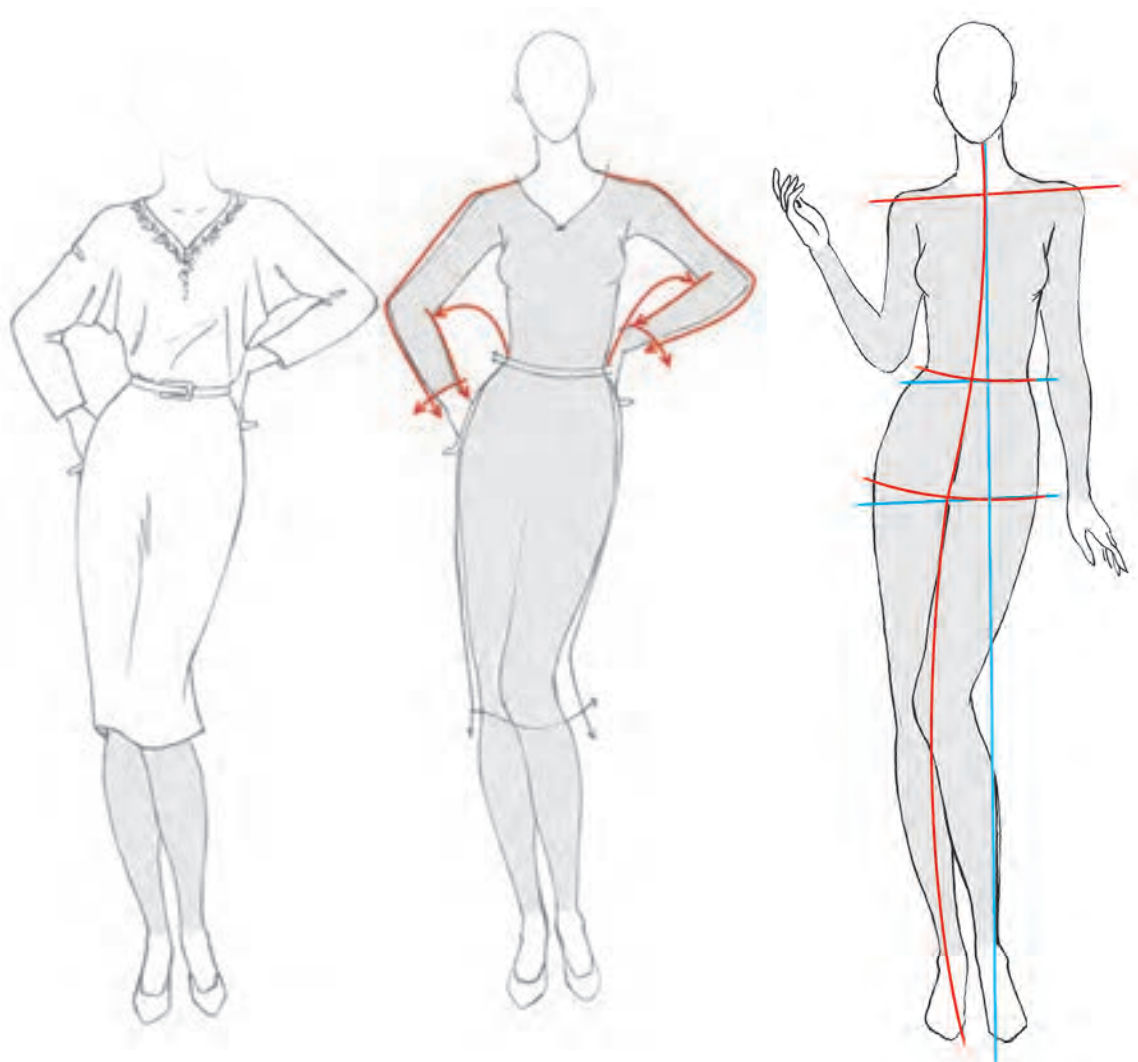
فعالیت
عملی

آستین‌های سرخود

به آستین‌هایی گفته می‌شود که در آنها آستین بدون برش حلقه به بالاتنه وصل است.
آستین‌های سرخود عبارت‌اند از: کیمونو - رگلان - افتاده

آستین کیمونو: در حالت یک‌تکه، درز آستین وجود ندارد. و در حالت جدا، حلقه آستین بالاتنه و آستین با منحنی ملایمی به یکدیگر وصل می‌شود. این نوع آستین برحسب گشادی، متغیر است.

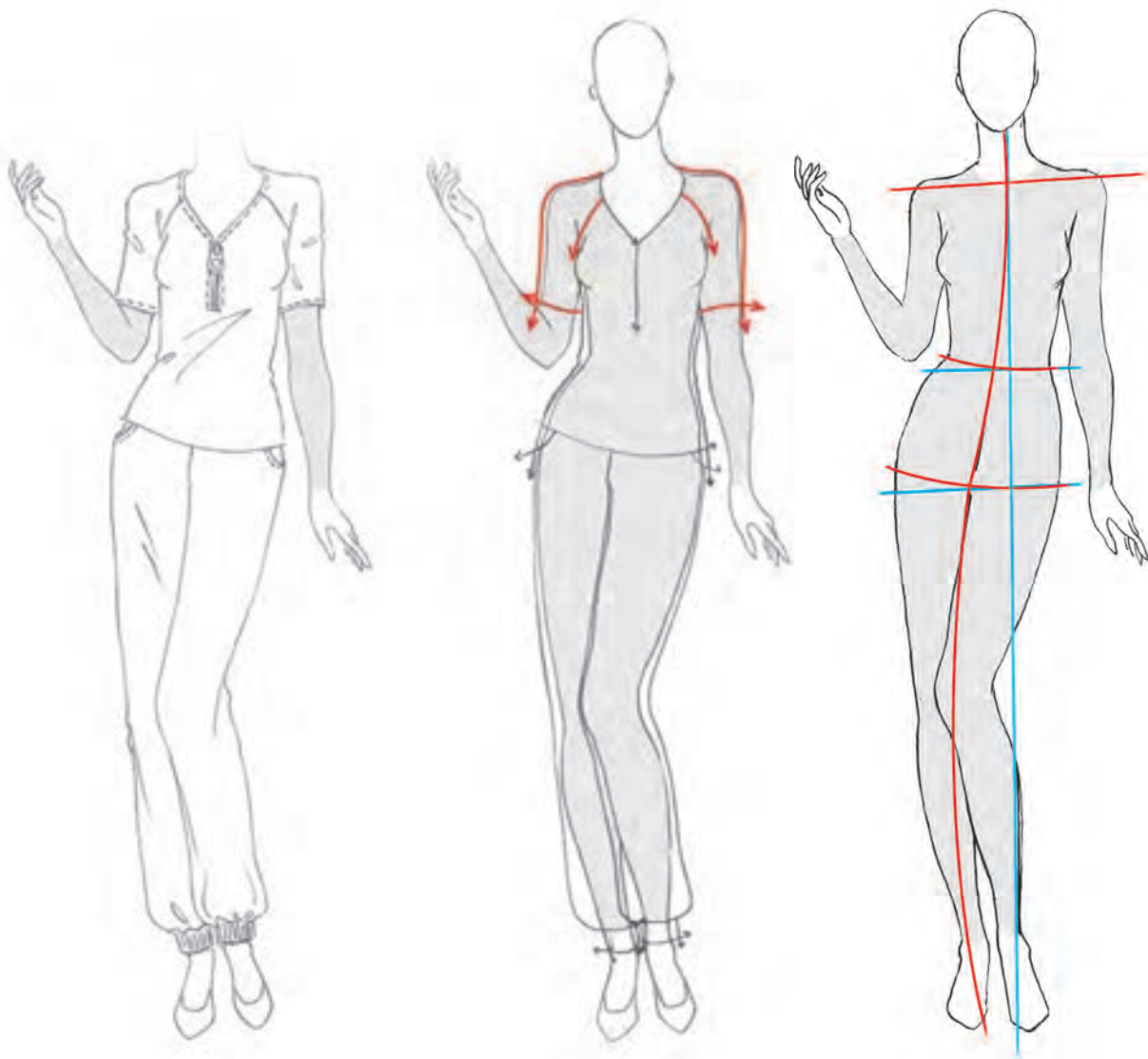

این آستین را با بلندی تا آرنج طراحی کنید. ■
آیا می‌توان این مدل آستین را با مدل‌های دیگر ترکیب کرد؟ ■

فعالیت
عملی

آستین رگلان: برش آستین در قسمت جلو و پشت گاهی از قسمت کارور، گاهی از شانه و گاهی نیز از قسمت یقه طراحی شده و آستین را از بالاتنه جدا می‌سازد.

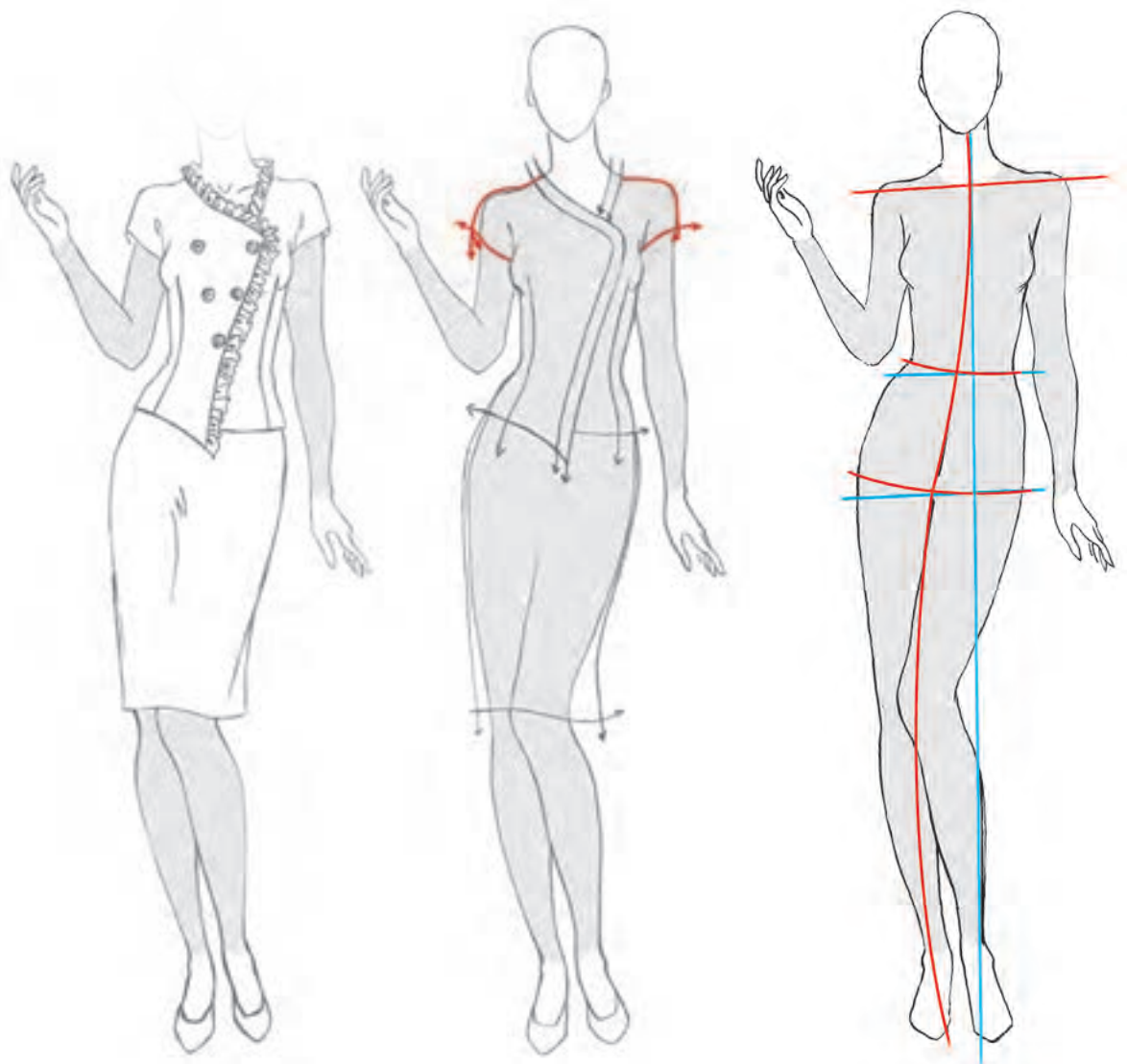

- ❑ انواع دیگر برش‌های رگلان را طراحی کنید.
- ❑ برش رگلان را با انحناى ملايم و زيبا طراحی کنید.
- ❑ اين مدل آستين در چه لباس‌هایی کاربرد دارد؟

فعالیت
عملی

آستین افتاده: درز زیر آستین به صورت هلالی و منحنی طراحی می‌شود و در قسمت روی دست به صورت افتاده قرار می‌گیرد. قد این آستین بسیار کوتاه است. معمولاً درز روی شانه، همان درز روی آستین است.

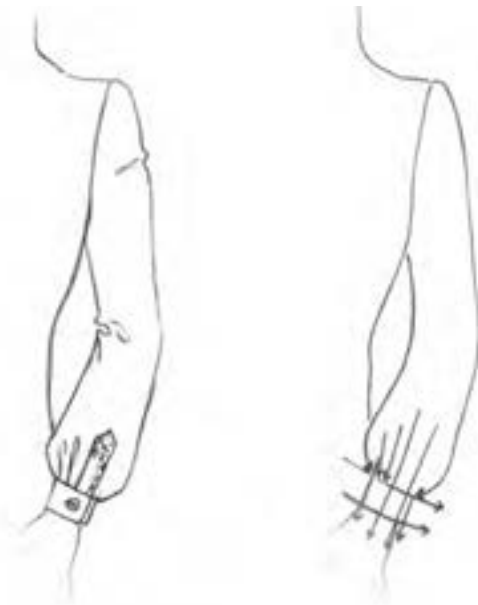

آستین افتاده را در قدهای متفاوت طراحی کنید.

فعالیت
عملی

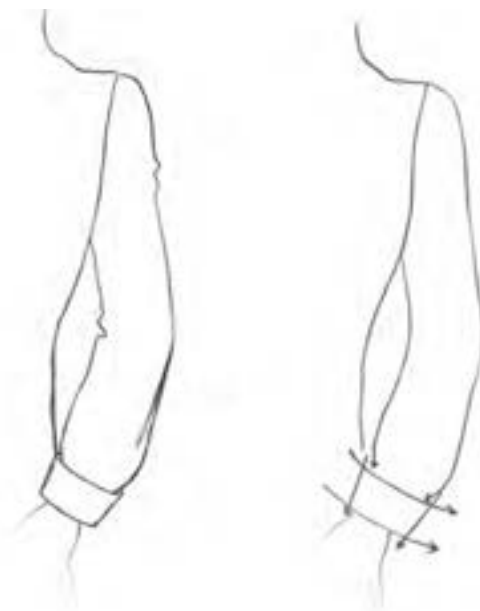

بخش انتهایی آستین‌ها در پایین آن، مچ نام دارد. مچ‌ها انواع مختلفی دارند که رایج‌ترین آنها عبارت‌اند از:

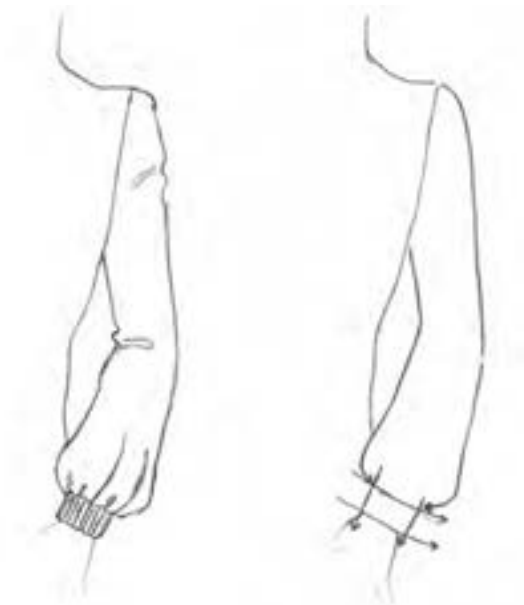
۱ مچ شومیز:

از رایج‌ترین نوع مچ‌ها بوده و به شکل مستطیل به لبه آستین دوخته می‌شود. طول بلندی مچ متغیر است که سبب ایجاد تنوع در مدل می‌شود. ◀

۲ پاکتی:

این مچ به صورت دوپل به آستین متصل می‌شود. طول قد آن دو برابر اندازه معمول است. نوع دیگری از این مچ که با دکمه بسته می‌شود نیز مرسوم است.

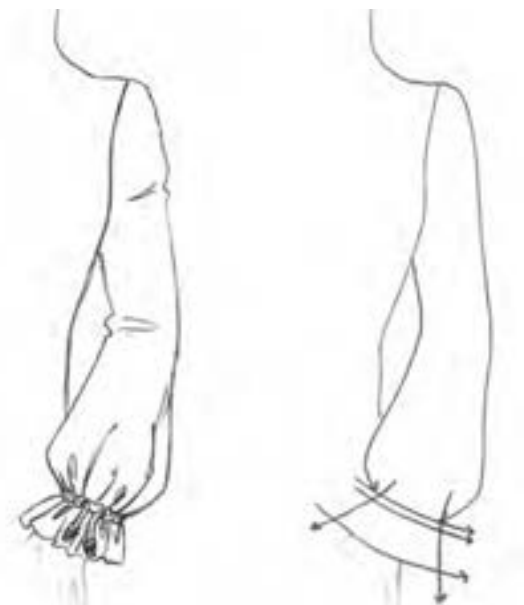

۳ مچ کشی:

این مدل با استفاده از کش در دوخت آستین شکل می‌گیرد. محل قرارگیری کش در مچ را می‌توان هم در لبه آستین و هم کمی بالاتر در نظر گرفت. انواع این مچ بیشتر در پیراهن و بلوز کاربرد دارد. ◀

۴ مچ پیلی دار:

▶ در این نوع آستین از پیلی‌های یک‌طرفه یا دوطرفه در لبه آستین استفاده می‌شود.

۵ مچ لیفه‌ای:

این نوع از مچ، بیشتر برای بلوزهای راحتی و پیراهن‌های خانگی رایج است. لبه آستین را با تو گذاشتن به صورت لیفه درمی‌آورند و سپس نواری را از داخل لیفه عبور داده که با جمع کردن لیفه، آستین چین دار می‌شود. ▶

الگوی گسترده پیراهن یا بلوز

- مدل طرح پیراهن را روی مانکن ترسیم کنید.
- طرح اولیه الگوی گسترده جلو و پشت پیراهن را انتخاب کنید.
- طرح اولیه را رسم کرده و جزئیات مدل را طراحی کنید.
- روی طرح نام جلو و پشت را مشخص کنید. (تصویر روبه‌رو)

- طرح مانکن متناسب با الگوی گسترده (تصویر روبه‌رو) را انتخاب کرده و جزئیات این مدل را طراحی کنید.
- طرح شلوار مناسب با این بلوز را طراحی کنید.

فعالیت
عملی

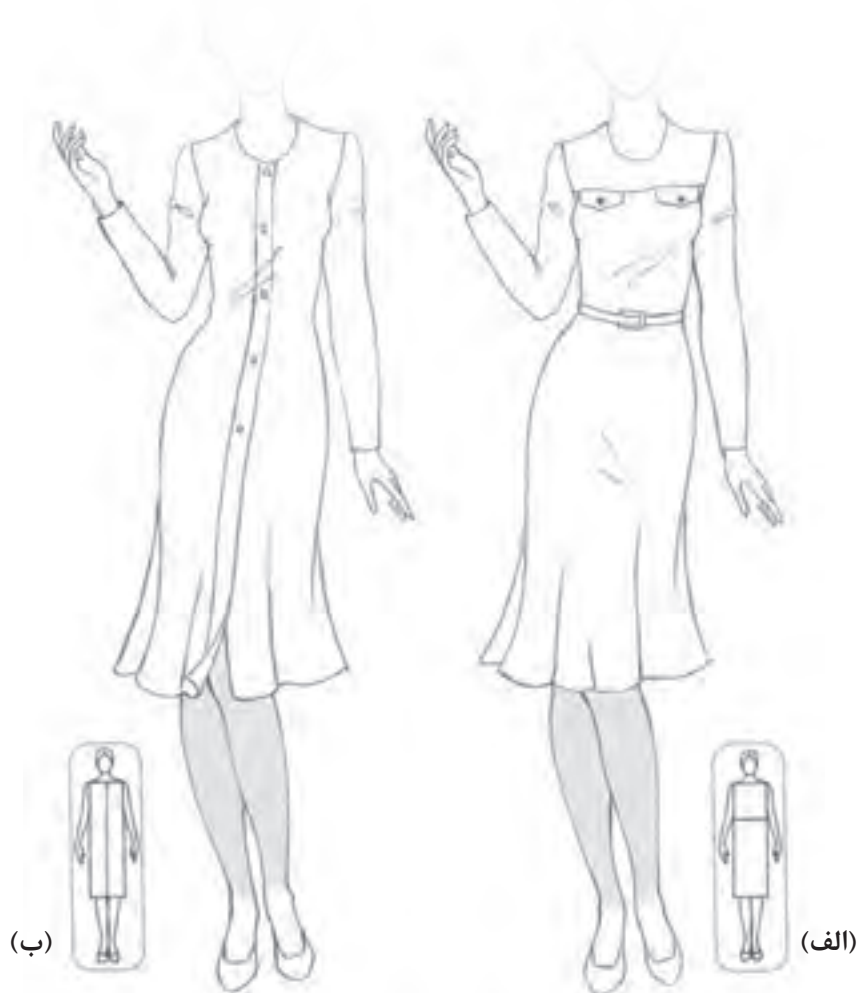

بررسی خطوط و تدابیر بصری

■ مهم‌ترین ابزاری که یک طراح لباس در اختیار دارد، خطوط است. این خطوط با ویژگی‌هایی که داراست موجب می‌شود تا اندام به شکلی دیگر جلوه کند.

خطوط مستقیم

- خطوط افقی، اندام را پهن و کوتاه نشان می‌دهد. (تصویر الف)
- خطوط عمودی، اندام را بلند و باریک نشان می‌دهد. (تصویر ب)

خطوط افقی و عمودی را در قسمت‌های دیگر اندام طراحی کرده و تأثیر آن را بررسی کنید.

فعالیت
عملی

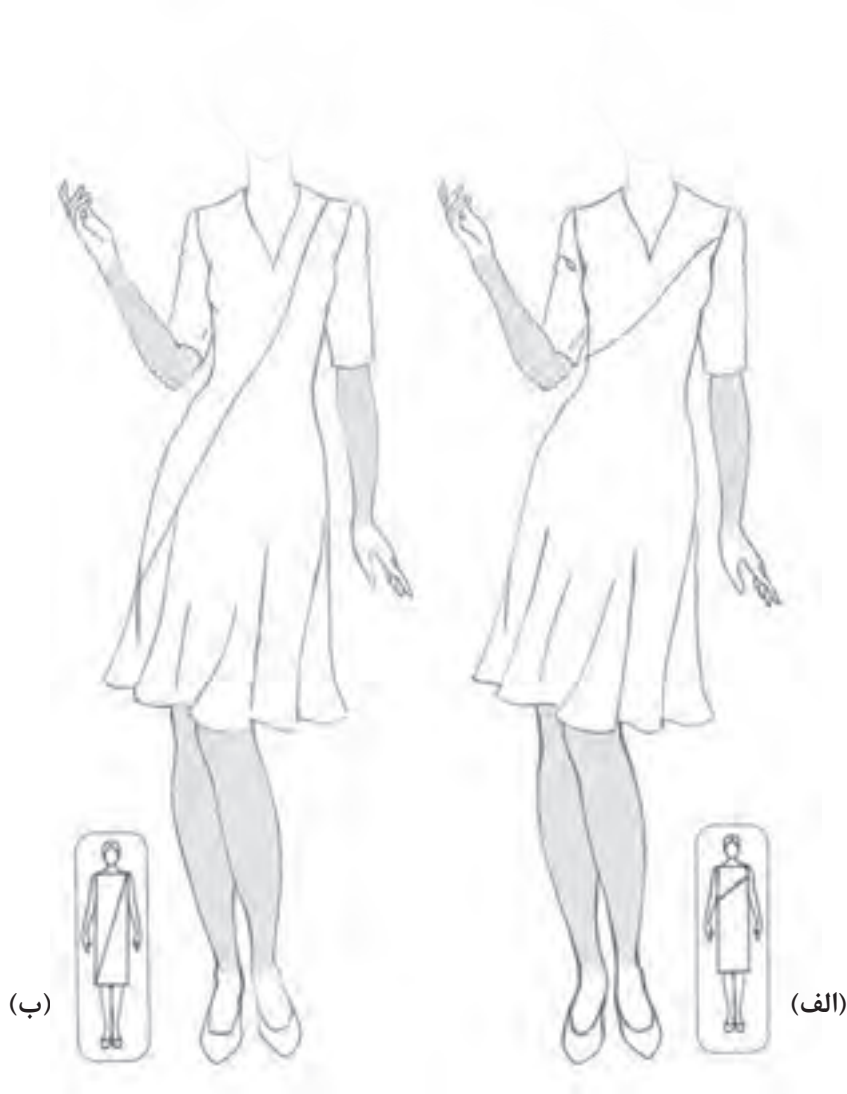

خطوط مایل

■ تأثیر خطوط مایل با توجه به درجه شیب آن تعیین می‌شود. در عین حال مقداری نیز اندام را پهن‌تر نشان می‌دهد.

■ خطوط مایل به خط افقی، تأثیراتی نزدیک به خط افقی را داراست. (تصویر الف)

■ خطوط مایل به خط عمود، تأثیراتی نزدیک به خط عمود را داراست. (تصویر ب)

■ این خطوط را در قسمت‌های دیگر اندام طراحی کنید.
■ تأثیر هر خط را بر روی قسمت‌های مختلف اندام بررسی کنید.

فعالیت
عملی

فاصله بین خطوط

- از تغییر فاصله بین خطوط، تأثیرات متفاوتی ایجاد می‌شود و نیز تأثیر آن بیشتر از یک خط است.
- فاصله زیاد بین دو خط عمود: این دو خط اندام را پهن تر و کوتاه تر نشان می‌دهد. (تصویر الف)
- فاصله کم بین دو خط عمود: این دو خط اندام را بلندتر و باریک تر نشان می‌دهد. (تصویر ب)

■ تأثیر دو خط افقی بر روی اندام چگونه است؟
■ با توجه به تأثیر دو خط افقی بر روی اندام، شما چگونه فاصله خطوطی را برای اندام خود در نظر می‌گیرید؟

فعالیت
عملی

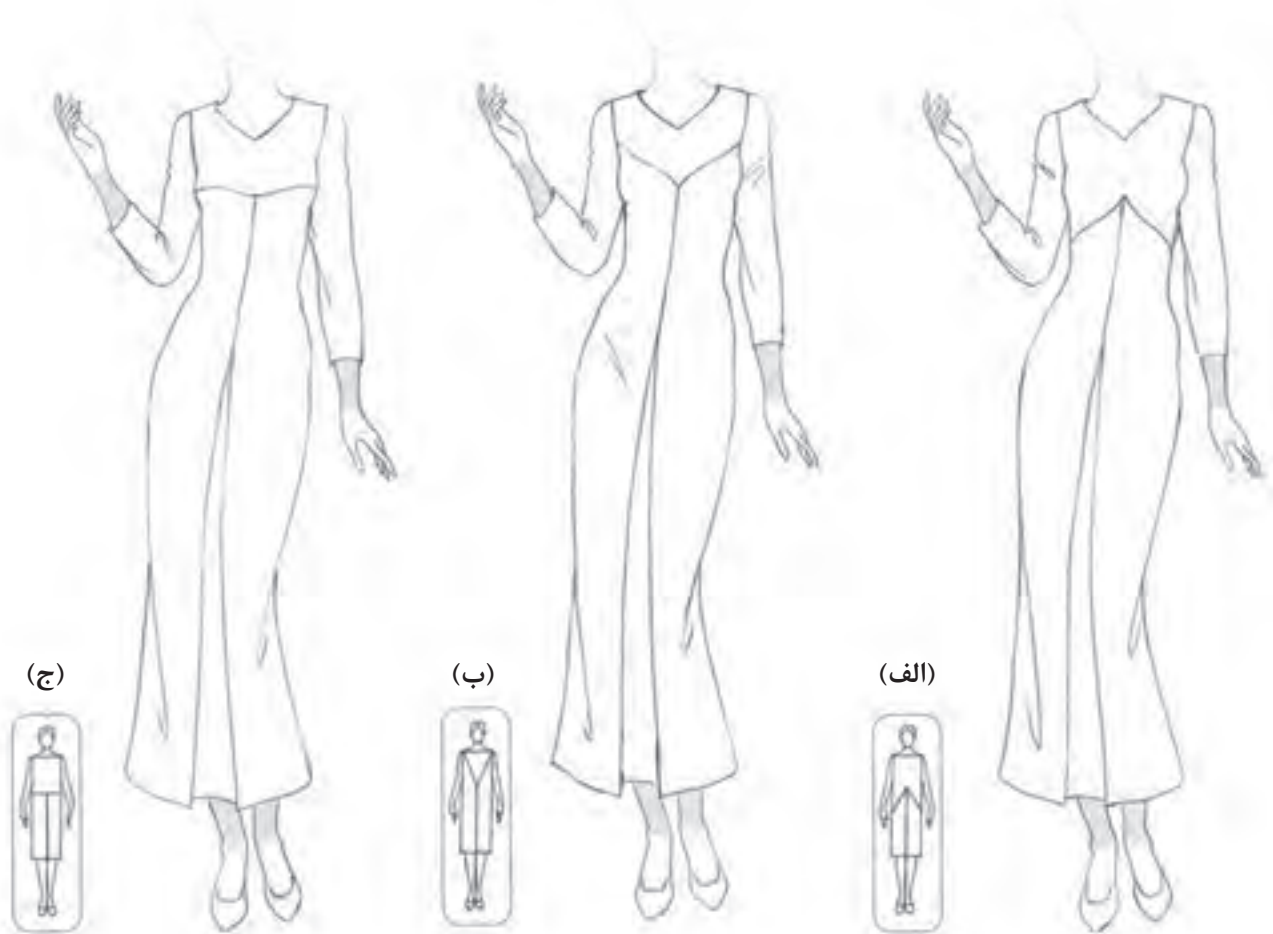
برخورد خطوط

■ برخورد خطوط با یکدیگر، موجب تضعیف و یا تقویت اثر آن می‌شود. در تصاویر طول خط عمود در هر سه لباس مساوی است.

■ در (تصویر الف) حرکت چشم پس از عبور از روی خط عمود به سمت پایین هدایت می‌شود.

■ در (تصویر ب) حرکت چشم بعد از خط عمود به سمت بالا کشیده می‌شود.

■ در (تصویر ج) حرکت چشم پس از خط عمود، به وسیله خط افقی ثابت می‌شود.

■ کدام خط عمود بلندتر به نظر می‌آید؟

■ کدام خط عمود کوتاه‌تر به نظر می‌رسد؟

■ تأثیر خطوط مستقیم و شکسته را در کدام قسمت اندام می‌توان دید؟

فعالیت
عملی

ارزشیابی پایانی

شرح کار:

- ۱- طراحی یک سر متناسب با سطوح هندسی نسبت به کادر
- ۲- محاسبه و ترسیم نسبت‌های طولی اندام و نسبت‌های عرضی اندام
- ۳- طراحی فیگور و پز مانکن توسط ساختمان اسکلتی و مفصلی اندام با اعمال حرکات وضعی و چرخشی
- ۴- طراحی خطوط محیطی عضلانی قسمت‌های مختلف اندام شامل سر و گردن، قسمت‌های فوقانی و تحتانی
- ۵- طراحی چهره با محاسبه نسبت‌های طولی و عرضی چهره و طراحی عضوهای چهره
- ۶- طراحی مدل مو
- ۷- طراحی مدل پیراهن یا شکل‌گیری خطوط، با توجه به تأثیرات بصری به صورت شیشه‌ای با توجه به حرکت و چرخش اندام
- ۸- ترسیم فنی مدل پیراهن (جلو و پشت) و ترسیم خطوط کمر - پنس - جیب - چین - پیلی - برش - دکمه - دکمه‌خور - جادکمه، زیپ و سایر متعلقات
- ۹- اجرای طرح نهایی اندام و لباس بر روی صفحه کار

شاخص‌های اصلی استاندارد عملکرد کار:

- ۱- طراحی فیگور و پز مانکن به وسیله ساختمان اسکلتی اندام که با مدل دامن هماهنگ باشد، با اعمال حرکت‌های وضعی و چرخشی
- ۲- شکل‌گیری خطوط و طراحی عضلات اندام در حرکت‌های چرخشی و وضعی
- ۳- طراحی چهره و مدل مو
- ۴- طراحی مدل پیراهن و شکل‌گیری خطوط کمر، پنس، برش‌ها، یقه، آستین به صورت شیشه‌ای
- ۵- اجرای صحیح تأثیرات بصری خطوط بر روی پیراهن
- ۶- ترسیم فنی مدل پیراهن (جلو و پشت) و خطوط کمر، پنس، برش، یقه و آستین

ابزار و تجهیزات مورد نیاز انجام کار:

تجهیزات: میز نور - تخته وایت‌برد - میز و صندلی مخصوص طراحی، مانکن ویتروینی، اسکلت انسان
ابزار: تخته‌شاسی، کاتر طراحی، خط‌کش فلزی، چراغ مطالعه پایه‌بلند، قیچی، گیره کاغذ، گیره فلزی، آرشیو نگه‌داری طراحی
مواد مصرفی: کاغذ سفید تحریری در اندازه‌های مختلف، مقوا، مداد طراحی، کاور کاغذ

